

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
- หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ นางสาวโสภา สุขวิทยากรณ์

สถานที่ทำงาน กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 2

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร

ประสบการณ์หรือความชำนาญ

- 1) ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 25 ปี
- 2) ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ 8 ปี

2. ชื่อ นายปกิต วิเศษปัดยา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์หรือความชำนาญ

- 1) ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 10 ปี

3. ชื่อ นางดารุณี วังหา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม) วิชาเอก ภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์หรือความชำนาญ

- 1) ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย 15 ปี

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๑๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๙ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางดารุณี วังหา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางคุณัญญา จ้านงครัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามป้อม จังหวัดตากตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน หลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๖-๒๐๘๓๘๓๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๑๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๙ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปกิต วิเศษปัดชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางคุณัญญา จ่านงค์รัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามป้อม จังหวัดตากตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน หลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๖-๒๐๘๓๘๓๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๑๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๙ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวโสภา สุขวิทยากรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางคุณัญญา จ่านงค์รัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามป้อม จังหวัดตากตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน หลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๖-๒๐๘๓๘๓๗

ภาคผนวก ข

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน้ำตาลและการหาประสิทธิภาพ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ก

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่มีการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นของจังหวัดตากกับสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้ประกอบการ
จัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ศึกษาเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง เกี่ยวกับสภาพทั่วไป ประวัติความเป็นมา
สังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดตาก

ผู้จัดทำ ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งมะขามป้อม รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก
ท่านที่ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล นี้จนประสบ
ความสำเร็จ

สุดท้ายหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู และสถานศึกษาใน
การพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักความเป็นไทย
รักท้องถิ่น สืบสานภูมิปัญญา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งช่วยกันสร้างสรรค์ให้ท้องถิ่นของตนเป็น
เมืองที่น่าอยู่ตลอดไป

นางคุณัญญา จันทวงศ์รัตน์

๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 เชื้ออินจังหวัดตาก	
1.1) ข้อมูลจากแผนที่และภาพถ่ายจังหวัดตาก	1-10
1.2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก	11-15
1.3) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลการเปลี่ยนแปลง	16-19
1.4) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตาก	20
- คำถาม ถามนิต สะกิดใจ	21
- เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดตาก	22-25
บทที่ 2 เมืองตากเข้มแข็ง	
2.1) ลักษณะอาชีพ สินค้าและบริการในจังหวัดตาก	26-28
2.2) การพึ่งพาอาศัยกันในชุมชนจังหวัดตาก	29
2.3) เมืองตากเข้มแข็ง	30-34
- คำถาม ถามนิต สะกิดใจ	35
- เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจของจังหวัดตาก	36-38
บทที่ 3 เล่าเรื่องเมืองระแหง	
3.1) ประวัติความเป็นมา	39
3.1.1) การตั้งถิ่นฐาน	39
3.1.2) ลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์	40-45
- คำถาม ถามนิต สะกิดใจ	46
- เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดตาก	47-50
บทที่ 4 คนดีศรีเมืองตาก	
4.1) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	51
4.2) เจ้าพ่อพะวอ	52
4.3) นางสังวาล อิ่มเอิบ	53
4.4) ครูชั้น	54
- คำถาม ถามนิต สะกิดใจ	56
- เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในจังหวัดตาก	57
บทที่ 5 เมืองตากหลากหลายวัฒนธรรม	
5.1 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมในจังหวัดตาก	
5.1.1) วัฒนธรรมทางภาษา	59
5.1.2) วัฒนธรรมด้านอาหาร	59-62
5.3) วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย	63
5.4) วัฒนธรรมด้านการแสดงและการละเล่นพื้นเมือง	63-67

๑

สารบัญ (ต่อ)

5.2 สาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน	
- คำถาม ถามนิต สะกิดใจ	68
- เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนาของจังหวัดตาก	69-72
➢ บรรณานุกรม	73
➢ ภาคผนวก	74-76

การศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดของตนเอง จะทำให้เราได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับจังหวัดของตนเองเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เห็นคุณค่า เกิดความรัก ความผูกพันและมีความภาคภูมิใจในจังหวัดของตนเอง ซึ่งถือเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของท้องถิ่นและสังคมต่อไปอีกด้วย

จังหวัดตากตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 16,406.65 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทาง 426 กิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศและเป็นอันดับ 2 ของภาคเหนือรองจากเชียงใหม่ มีประชากรเบาบางที่สุดเป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่งดงามหลายแห่งด้วย

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดตากนั้น เราสามารถใช้ แผนที่ ภาพถ่ายของจังหวัดตาก ซึ่งเป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญที่ใช้สำหรับอธิบายภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ที่ตั้ง ขนาดของพื้นที่ ที่ตั้งของอำเภอต่างๆ ช่วยให้ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเราสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ อันจะช่วยให้การศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดตากทำได้สะดวกและเกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

1.1) ข้อมูลจากแผนที่และภาพถ่ายจังหวัดตาก

1.1.1) ข้อมูลจากแผนที่

แผนที่ของจังหวัดตาก ใช้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวข้องกับจังหวัดตากในเรื่องต่างๆ เช่น ตำแหน่ง ระยะทาง และทิศของทรัพยากรและสิ่งต่างๆ ในจังหวัดตาก ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด ตลอดจนลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อสภาพสังคมของจังหวัดตาก ซึ่งสามารถนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น

จาก **ภาพแผนที่ภูมิประเทศและเขตการปกครองจังหวัดตาก** จากข้อมูลที่ปรากฏอยู่บนแผนที่ เราสามารถสรุปข้อมูลได้อย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น

(1) ตำแหน่ง ระยะทาง และทิศของทรัพยากรและสิ่งต่างๆ

- จังหวัดตากมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ ถึง 9 จังหวัด และ 1 ประเทศ ดังนี้
 - ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง
 - ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดกาญจนบุรี
 - ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี
 - ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
- จังหวัดตากแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยแบ่งกลาง คือ
 - ด้านตะวันออก ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ เมืองตาก บ้านตาก สามเงา และอำเภอวังเจ้า ลักษณะภูมิภาคนี้นี้ ประกอบด้วยพื้นที่ราบมากกว่าด้านตะวันตก
 - ด้านตะวันตก ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง พบพระ และอำเภออุ้มผาง ลักษณะภูมิภาคนี้นี้ประกอบด้วยภูเขาสูงมากกว่าด้านตะวันออก
- จากมาตราส่วนบนแผนที่ ระยะทางจากอำเภอเมืองตากไปยังอำเภอบ้านตาก ประมาณ 20 กิโลเมตร ไปยังอำเภอแม่สอดประมาณ 85 กิโลเมตร ไปยังอำเภออุ้มผาง ประมาณ 220 กิโลเมตร

(2) ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด

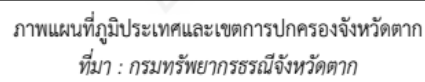
แผนที่กายภาพจังหวัดตาก ให้ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์หลายด้าน ตัวอย่าง เช่น

- เส้นทางคมนาคมขนส่งของจังหวัดตาก มีทั้งเส้นทางถนน ทางเครื่องบิน และเส้นทางน้ำ
- อำเภอต่างๆของจังหวัดตาก บางอำเภออยู่ค่อนข้างใกล้กัน
- เป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับจังหวัดอื่นมากถึง 9 จังหวัด และติดกับอีก 1 ประเทศ
- เขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ของจังหวัด มีเส้นทางถนนเชื่อมทั่วถึงกันทั้งจังหวัด สามารถเดินทางไปจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวก

(3) ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อสภาพสังคมของจังหวัด

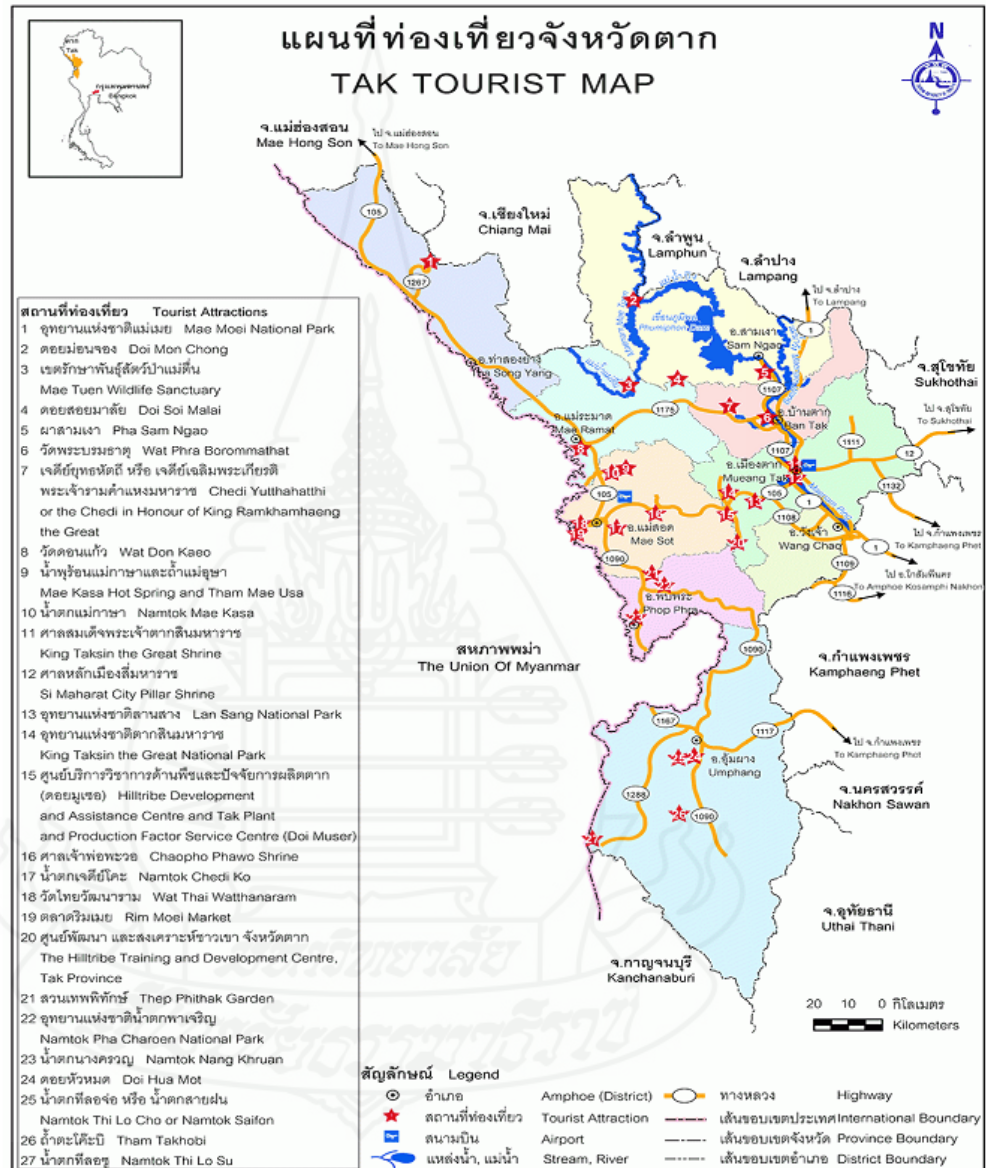
- สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดตาก ประกอบด้วยป่าไม้ และเทือกเขาสูง มีพื้นที่ราบสำหรับการเกษตรน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิงเป็นทิวเขาดันธงชัยสูงสลับซับซ้อน จึงเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแผนที่ที่มีหลายชนิด และมีคุณสมบัติต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาข้อมูลจากแผนที่ จึงจำเป็นต้องเลือกแผนที่มาใช้ให้เหมาะสม เช่น ถ้าต้องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก็ควรใช้แผนที่ท่องเที่ยว ถ้าต้องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรแร่ ก็ควรใช้แผนที่ทรัพยากรแร่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพแผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดตาก

ที่มา : <http://phoppfra.tak.doae.go.th/page/p3.html> จากเว็บไซต์ <http://phoppfra.tak.doae.go.th>

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ปรากฏอยู่บน แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดตาก แผนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหลายข้อมูล ตัวอย่างเช่น

- ถ้าเราอยากไปเที่ยววัดกทิลอย ต้องเดินทางไปอำเภออุ้มผาง
- ถ้าเราเดินทางจากกรุงเทพมหานครมาจังหวัดตาก ทางรถยนต์ ต้องใช้ทางหลวงหมายเลข 1 ถนนพหลโยธิน
- ไม่มีเที่ยวบินที่บินตรงไปตัวเมืองจังหวัดตาก แต่สามารถใช้เที่ยวบิน กรุงเทพฯ-แม่สอดได้

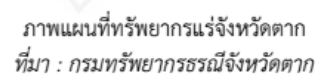
ภาพสนามบินแม่สอด

ที่มา : ภาพโดย คุณณัฐญา จ้างวงศ์รัตน์

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ปรากฏอยู่บน แผนที่ทรัพยากรแร่จังหวัดตาก แผนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรแร่หลายข้อมูล ตัวอย่างเช่น

- แร่ธาตุที่พบในจังหวัดตาก ได้แก่ แร่แบไรท์ แร่ควอตซ์ แร่เฟลด์สปาร์ แร่ดีบุก แร่พลวง แร่สังกะสี แร่ฟลูออไรท์ แร่ถ่านหินลิกไนท์ หินอ่อน หินแกรนิต หินปูน เป็นต้น
- แร่ธาตุที่สำคัญของจังหวัดตาก ได้แก่ แร่แกรนิต สังกะสี และหินปูน
- แร่หินปูน มีมากในอำเภออุ้มผาง

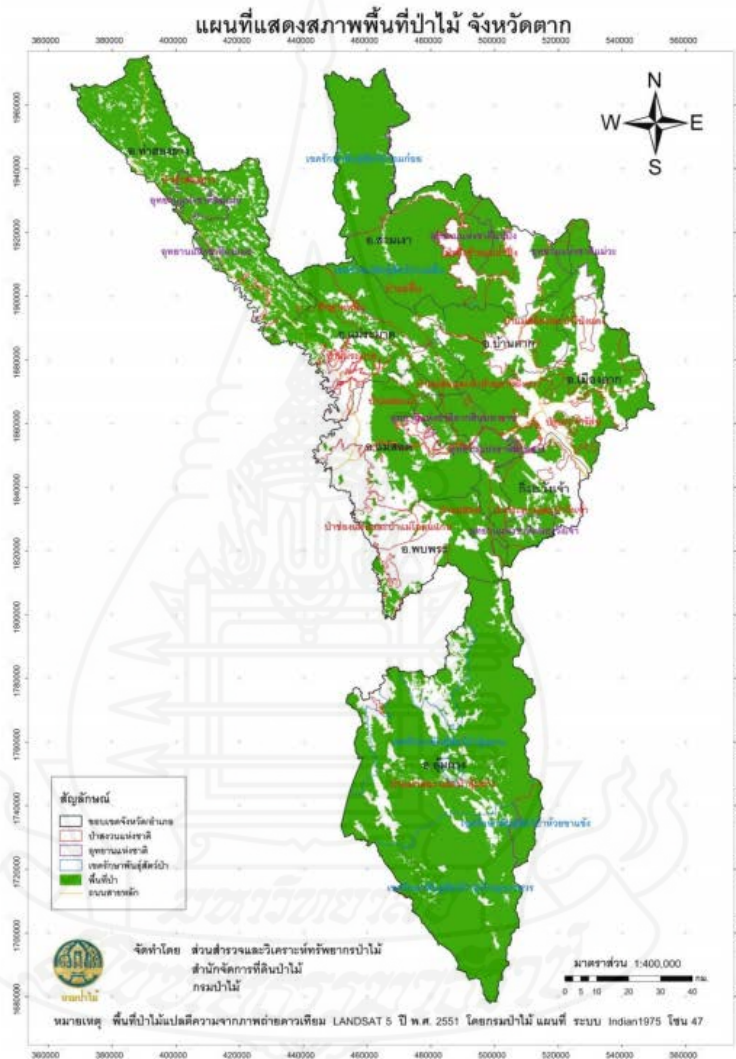

ภาพแผนที่ทรัพยากรแร่จังหวัดตาก
ที่มา : กรมทรัพยากรธรณีจังหวัดตาก

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ปรากฏอยู่บน แผนที่แสดงสภาพพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดตาก แผนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้หลายข้อมูล ตัวอย่างเช่น

- จังหวัดตาก มี อุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 5 แห่ง และ ป่าสงวนแห่งชาติ 15 แห่ง
- อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่เป็นป่าไม้มากที่สุด

ภาพแผนที่แสดงสภาพพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดตาก

ที่มา: http://www.forest.go.th/fl_mgt/forestfarm25/farm/web/images/stories/map51/Tak.jpg

จากเว็บไซต์ <http://www.forest.go.th>

1.1.2) ข้อมูลจากภาพถ่าย

ภาพถ่าย เป็นภาพที่ถ่ายลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ต่างๆ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ที่ราบ เป็นต้น รวมทั้งภาพถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียม เป็นต้น ภาพถ่ายจึงเป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์อีกประเภทหนึ่ง ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดตากได้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

ภาพถ่ายทางภูมิศาสตร์ แสดงข้อมูลลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตาก เช่น ภูมิประเทศ ภูเขา น้ำตก เขื่อน หรือที่ตั้งแหล่งชุมชนของจังหวัดตาก เป็นต้น

ภาพถ่ายพื้นที่ บริเวณ อ.เมือง จ.ตาก มีแม่น้ำปิงไหลผ่าน
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จานงค์รัตน์

ภาพชุมชนตรอกบ้านจีน
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จานงค์รัตน์

ภาพถ่ายน้ำตกทีลอซู
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ้านงครัตน์

ภาพถ่ายบริเวณดอยม่อนครุบาไฮ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก เห็นลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขา
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ้านงครัตน์

ภาพถ่ายทางอากาศ เป็นภาพที่แสดงสิ่งต่างๆที่ปรากฏบนพื้นผิวในจังหวัดตาก

ภาพถ่ายทางอากาศ อ.แม่สอด จ.ตาก

ที่มา : <http://www.nakhonmaesotcity.go.th/th/detail.php?type=1&id=66a0d018-13c5-11e5-9abf-78acc088157c> จาก เว็บไซต์ <http://www.nakhonmaesotcity.go.th>

ภาพถ่ายจากดาวเทียม เป็นภาพที่มาจากดาวเทียม ซึ่งถ่ายจากระยะไกลมาก ดังนั้นจึงครอบคลุมพื้นที่ในบริเวณกว้าง หรือ ถ่ายเน้นเฉพาะบางพื้นที่ก็ได้ ในปัจจุบัน ภาพจากดาวเทียมมีความคมชัดมาก จึงนำมาใช้ในการกิจการต่างๆ อย่างแพร่หลาย เช่น การสำรวจพื้นที่ป่าไม้ การสำรวจแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อสำรวจทรัพยากรป่าไม้ ของ ต.ชนะเจือ อ.แม่ระมาด จ.ตาก
ที่มา : สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

1.2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก

ชุมชนแต่ละชุมชนในจังหวัดตาก จะประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่างๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ป่าไม้ แหล่งน้ำ สัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพดังกล่าว ล้วนมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละชุมชน โดยเฉพาะในด้านการประกอบอาชีพ การสร้างบ้านเรือนที่พักอาศัย อาหารการกิน ทั้งนี้สภาพแวดล้อมทางกายภาพในชุมชนของจังหวัดตากในบางด้าน นอกจากจะมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนแล้ว ยังมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในจังหวัดตากด้วย

ตัวอย่างเช่น

ชุมชนที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ลำธารสายนั้นนอกจากผู้คนในชุมชนจะได้ใช้ในการอุปโภคบริโภคแล้ว ผู้คนที่อยู่ต่างชุมชนออกไป หรือผู้คนที่จังหวัดตากก็ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันด้วย ถ้าหากเราไม่ช่วยกันดูแลป่าไม้ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ บริเวณแหล่งต้นน้ำลำธาร ในที่สุดลำธารสายนี้ก็อาจมีปริมาณน้ำน้อยลง เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในบางช่วงบางฤดู และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนของเรา นอกจากนี้ผู้คนที่จังหวัดตากก็ย่อมจะเกิดความเดือดร้อนตามไปด้วย

สำหรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก จะมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละด้าน ดังนี้

1.2.1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของผู้คนในจังหวัดตาก จะมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชุมชนของตนเอง ตัวอย่างเช่น

(1) **พื้นที่ราบลุ่ม** ในชุมชนที่มีสภาพพื้นดินเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ผู้คนในชุมชน ก็จะประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำสวนผัก ทำสวนผลไม้ การประมงน้ำจืด เป็นต้น เมื่อชุมชนมีการทำเกษตรมาก ก็จะมีอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตรเกิดขึ้นตามมา เช่น ร้านจำหน่ายปุ๋ย ร้านจำหน่ายอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำนา เป็นต้น

ภาพสวนลำไยของเกษตรกรจังหวัดตาก
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ่านงค์รัตน์

(2) **พื้นที่ดอน** จะมีปริมาณน้ำน้อย ผู้คนในชุมชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง เป็นต้น ส่งผลให้เกิดอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องตามกันมา เช่น โรงงานทำอาหารสำเร็จรูป โรงงานน้ำตาลทราย เป็นต้น

ภาพไร่ข้าวโพดในจังหวัดตาก
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ्ञานงศ์รัตน์

(3) **พื้นที่ภูเขา** ผู้คนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ภูเขา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเพาะปลูก โดยจะเพาะปลูกพืชที่เจริญงอกงามและเติบโตได้ดีบนพื้นที่สูง และมีอากาศหนาวเย็น เช่น กล้วยไม้ สตรอเบอร์รี่ ดอกไม้ต่างๆ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกันตามมา เช่น การค้าขายผักผลไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น บ้านพัก รีสอร์ท ร้านอาหาร เป็นต้น

ภาพไร่กล้วยไม้ของเกษตรกรใน อำเภอพบพระ
ที่มา : <http://www.innnews.co.th/shownews/show?newscode=615038>
จากเว็บไซต์ <http://www.innnews.co.th>

1.2.2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะบ้านเรือน

ลักษณะการสร้างบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยในจังหวัดตาก จะมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศและทรัพยากรที่นำมาใช้ในการสร้างบ้าน ดังนี้

(1) **ลักษณะที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ราบลุ่ม** เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมน้ำหลากเป็นประจำในช่วงหน้าน้ำ คนในชุมชนจึงนิยมปลูกสร้างบ้านอยู่ตามริมน้ำ โดยมักสร้างบ้านที่มีใต้ถุนสูง เพื่อให้รอดพ้นจากน้ำท่วม ตัวบ้านโปร่ง มีหน้าต่างรอบบ้าน เพื่อช่วยระบายความร้อนจากอากาศ

ภาพบ้านริมน้ำปิง อำเภอบ้านตาก

ที่มา : <http://yoening.diaryis.com/2007/10/14> จากเว็บไซต์ <http://yoening.diaryis.com>

(2) **ลักษณะที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ดอน** ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ดอนเป็นพื้นที่สูง น้ำท่วมไม่ถึง ผู้คนประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ อาคารบ้านเรือนนิยมสร้างด้วยไม้ มีใต้ถุนสูง ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่น พบปะเพื่อนบ้านแล้ว ยังเป็นที่จัดเก็บข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ หรือใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ด้วย

ภาพบ้านไม้ยกพื้นสูง

ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จานงค์รัตน์

(3) **ลักษณะที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ภูเขา** ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขา มีไม้เป็นวัสดุสำคัญในการสร้างบ้านอยู่มาก ดังนั้นผู้คนในชุมชนจึงนิยมสร้างบ้านด้วยไม้ เป็นบ้านชั้นเดียวหรือ 2 ชั้น ยกพื้นไม่สูงมากหน้าตักน้อยเพื่อป้องกันความหนาวเย็น ชุมชนหลายแห่งจะสร้างบ้านตามไหล่เขา ไม่นิยมสร้างบ้านให้มีขนาดใหญ่โตหรือมีขนาดกว้าง เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่

ภาพบ้านของชาวเขาเผ่าม้ง

ที่มา : ภาพโดย คุณณัฏฐา จ่านงค์รัตน์

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาเกี่ยวกับเรื่องลักษณะที่อยู่อาศัยของคนในจังหวัดตาก ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่แตกต่างกันจะเป็นลักษณะของบ้านพื้นเมืองที่นิยมสร้างอยู่ในชุมชนนั้นๆ แต่ปัจจุบันนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป วิถีชีวิตของผู้คนก็เปลี่ยนไปด้วย ผู้คนส่วนใหญ่นิยมสร้างบ้านแบบตะวันตก สร้างบ้านด้วยปูนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในตัวอำเภอต่างๆ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องขนาดของพื้นที่ และการได้รับวัฒนธรรมการใช้ชีวิตแบบสังคมเมืองตะวันตกเข้ามามากขึ้น

ภาพทาวน์เฮ้าส์ที่อยู่อาศัยประเภทหนึ่งของคนจังหวัดตาก

ที่มา : ภาพโดย คุณณัฏฐา จ่านงค์รัตน์

1.2.3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการบริโภคอาหารของประชากร

ชุมชนหลายแห่งในจังหวัดตาก มีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งผลิตอาหารให้กับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือป้อนให้กับคนในจังหวัด ดังนั้นความอุดมสมบูรณ์ของอาหารในชุมชนจึงมีผลเกี่ยวเนื่องไปถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนในจังหวัดตากของเราด้วย ซึ่งลักษณะการบริโภคอาหารของผู้คนในจังหวัดตาก จะแตกต่างกันไปตามพื้นที่ ดังนี้

(1) **พื้นที่ราบลุ่ม** ชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มมีการทำนาข้าว ทำสวนผัก สวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์ กันมาก อาหารเหล่านี้จะถูกส่งไปขายในตัวจังหวัด ซึ่งมีราคาไม่สูงมาก เพราะแหล่งผลิตอยู่ใกล้ ผู้คนจึงนิยมบริโภคกันมาก

(2) **พื้นที่ดอน** นอกจากทำนาข้าวแล้ว ในชุมชนมีการปลูกพืชผลต่างๆ เลี้ยงสัตว์ แล้วนำไปขาย ในตัวจังหวัดตาก เพราะมีผู้นิยมบริโภค

(3) **พื้นที่ภูเขา** ชุมชนที่ตั้งอยู่บนภูเขาจะมีผลไม้ พืชผักชนิดต่างๆ เนื้อสัตว์ ใช้บริโภคเป็นหลักในชีวิตประจำวัน เพราะหาได้ง่าย ภายในชุมชนและมีราคาถูก ซึ่งผลผลิตส่วนหนึ่งจะถูกนำไปจำหน่ายให้กับผู้คนในจังหวัดตาก เช่น กะหล่ำปลี ผักและผลไม้เมืองหนาว เป็นต้น

ตลาดสินค้าพื้นเมืองชาวเขาดยูเมอ

ที่มา : https://travel.kapook.com/photo/travel_2067.html

จากเว็บไซต์ <https://travel.kapook.com>

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การบริโภคอาหารของผู้คนในจังหวัดตาก ขึ้นอยู่กับชุมชนในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตอาหารเป็นสำคัญ ถ้าในชุมชนผลิตผัก ผลไม้ได้มาก ในจังหวัดก็จะมีผักผลไม้ให้เลือกบริโภคมาก หรือในบางฤดูกาล ถ้าชุมชนเพาะปลูกพืชผักไม่ได้ ผลผลิตในจังหวัดก็จะมีปริมาณน้อย หรือมีราคาแพงขึ้นมากกว่าปกติ เพราะผู้ค้าต้องนำเข้ามาจากจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่ไกลออกไป

1.3) การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและผลจากการเปลี่ยนแปลง

สภาพแวดล้อมในจังหวัดตากของเรามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบางอย่างเราเห็นได้เร็ว เช่น การระเบิดภูเขา แต่การเปลี่ยนแปลงบางอย่างก็ต้องใช้เวลานาน เช่น การผุกร่อนของหินบนภูเขา เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดตาก ย่อมมีผลต่อการดำเนินชีวิตของเรา มีทั้งด้านดี และด้านไม่ดี เป็นต้นว่า สภาพภูมิอากาศในจังหวัดตากมีอากาศหนาวเย็นลง มีหมอกปกคลุม ด้านดี ก็ทำให้มีทัศนียภาพสวยงาม ดอกไม้ออกดอกชูช่อบานมากขึ้น อากาศเย็นสบาย ไม่ร้อนอบอ้าว ด้านไม่ดี คือ การมีหมอกปกคลุม อาจทำให้การเดินทางไปมาลำบาก มองทางไม่ค่อยเห็น อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย หรือทำให้เด็กๆเป็นไข้หวัดมากขึ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

1.3.1) ลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดตาก สามารถจำแนกออกได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) **การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากธรรมชาติ** เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีตัวการ คือ ธรรมชาติเป็นผู้กระทำ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เช่น ไฟป่า แผ่นดินถล่ม น้ำในแม่น้ำปิงแห้งขอด เกิดอุทกภัย วาตภัย เป็นต้น

ภาพความเสียหายที่เกิดจากอุทกภัย ที่ อ.แม่ระมาด จ.ตาก พ.ศ.2547

ที่มา : <http://www.dnp.go.th/tak/News/MRM1.jpg> จากเว็บไซต์ <http://www.dnp.go.th>

(2) **การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากมนุษย์** มนุษย์เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สภาพแวดล้อมภายในจังหวัดตากเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านที่ดี และด้านที่ไม่ดี ตัวอย่างเช่น การขยายพื้นที่เพาะปลูก การตัดถนน การสร้างอ่างเก็บน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า การทิ้งขยะมูลฝอย เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่มนุษย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ทำลายสภาพแวดล้อมมากกว่าสร้างสรรค์ให้ดีขึ้น

ภาพการระเบิดภูเขาเพื่อสร้างถนนตาก - แม่สอด

ที่มา : <http://www.thairath.co.th/content/578655> จากเว็บไซต์ <http://www.thairath.co.th>

สภาพป่าไม้ถูกทำลายในจังหวัดตาก

ที่มา : โครงการอนุรักษ์สภาพป่าแม่ตื่นฯ จังหวัดตาก จากเว็บไซต์ <http://www.rdpbproject.com>

1.3.2) ผลจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในจังหวัด มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนหลายๆ ลักษณะ เป็นต้นว่า มีการตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐาน การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ขึ้นอยู่กับว่าสภาพแวดล้อมในจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและเห็นได้ชัดในจังหวัดตากมี 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) **การตั้งถิ่นฐาน** การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัด มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของผู้คน การเดินทางที่สะดวก ทำให้ผู้คนหรือประชากรเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น เพื่อประกอบอาชีพ พักอาศัย ศึกษาเล่าเรียน ตัวอย่างเช่น บริเวณภูเขา ถ้ามีการหักล้างถางพง มีการเพาะปลูกก็จะค่อยๆ เกิดหมู่บ้านขึ้นมา หรือการตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของแม่สอด ทำให้มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมและห้างสรรพสินค้าขึ้นมาหลายแห่ง จึงมีคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น กลายเป็นชุมชนแห่งใหม่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

ภาพการขยายตัวของเมืองแม่สอดที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

ที่มา : <http://www.nakhonmaesotcity.go.th/th/detail.php?type=1&id=66a0d018-13c5-11e5-9abf-78acc088157c>

จากเว็บไซต์ <http://www.nakhonmaesotcity.go.th>

ภาพหมู่บ้านวังน้ำเย็นของชาวเขาเผ่าม้ง ในพื้นที่ป่าสงวน ต.นาโบสถ์ อ.วังเจ้า จ.ตาก

ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จันทศิริรัตน์

(2) **การย้ายถิ่น** การย้ายถิ่นแบ่งย่อยเป็น 2 รูปแบบ คือ การย้ายถิ่นเข้ามา และการย้ายถิ่นออกไป ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นเข้ามา เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆภายในจังหวัดตาก เช่น เป็นแหล่งแรงงาน เป็นแหล่งการศึกษา เป็นต้น ผลดีของการมีผู้คนย้ายถิ่นเข้ามา เช่น ทำให้เกิดความเจริญ เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีสาธารณูปโภคมากขึ้น แต่ก็มีข้อเสีย คือ ทำให้เกิดความแออัด ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ปัญหาการจราจร เป็นต้น แต่ถ้ามการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดตากเป็นผลเสีย ผู้คนบางส่วนก็อาจย้ายถิ่นออกไปจากถิ่นเดิม เช่น หากทำการเพาะปลูกไม่ได้ผล ชาวบ้านก็จะอพยพเข้าไปหางานทำในตัวเมือง

ภาพคนจังหวัดตากที่ไปทำงานต่างจังหวัดกลับมาเที่ยวบ้านในช่วงสงกรานต์

ที่มา : <http://www.thairath.co.th/content/603850> จากเว็บไซต์ <http://www.thairath.co.th>

จังหวัดตากของเราเป็นเมืองที่ขึ้นชื่อว่ามีป่าไม้มากที่สุดจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย ดังคำขวัญของจังหวัดตากตอนหนึ่งที่กล่าวว่า “เมืองไม้และป่างาม” แต่ในปัจจุบันจังหวัดตากกำลังมีพื้นที่ป่าไม้ลดลง เนื่องจากปัญหาการบุกรุกและลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำการเพาะปลูก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ติดต่อกับชุมชนและตามแนวชายแดนที่มีชาวเขาอาศัยอยู่ จึงทำให้เกิดผลกระทบขึ้นในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ภาวะภัยแล้ง อุทกภัย การพังทลายของดิน การขาดแคลนไม้ใช้สอย ขาดแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้นซึ่งผลกระทบครั้งใหญ่จากการที่ป่าไม้ถูกทำลาย คือ เหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ในอำเภอแม่ระมาด ในปี พ.ศ. 2547 เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้บ้านเรือนได้รับความเสียหายและผู้คนได้เสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก

1.4) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตาก

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนทั้งในชุมชนและจังหวัดตากด้วย ปัจจุบันสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่น การทำมาหากินของผู้คนในจังหวัดตาก ดังนั้นเราจึงต้องให้ความร่วมมือและมีหน้าที่ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตากของเรา ให้มีกินมีใช้ต่อไปได้อย่างยาวนาน ด้วยการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ภาพชาวบ้านและนักเรียนช่วยกันปลูกต้นไม้
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จานงค์รัตน์

ถามนิด .. สะกิดใจ

- 1) นักเรียนคิดว่าเราจำเป็นต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตากไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) นักเรียนคิดว่าแม่น้ำปิงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตคนจังหวัดตากหรือไม่ อย่างไร
- 3) นักเรียนจะช่วยดูแลรักษาแม่น้ำ ลำคลองในจังหวัดตากได้อย่างไรบ้าง
- 4) ใครบ้างที่มีหน้าที่ดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 5) นักเรียนคิดว่าการดูแลสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นส่งผลต่อการดูแลสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างไร

เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของจังหวัดตาก

(1) **เขื่อนภูมิพล** เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เขื่อนยันฮี เป็นเขื่อนเอนกประสงค์แห่งแรกในประเทศไทย สร้างเป็นเขื่อนคอนกรีตรูปโค้งขนาดใหญ่ที่สูงที่สุดในประเทศไทย และเอเชียอาคเนย์ จัดอยู่ในอันดับ 8 ของโลก มีความสูงจากฐานถึงสันเขื่อน 154 เมตร กั้นแม่น้ำปิงที่เขาแก้ว อำเภอสามเงา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า และด้านชลประทาน ความยาวของลำน้ำจากเขื่อนถึง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นระยะทาง 207 กิโลเมตร รอบบริเวณเขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งพักผ่อน และเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืดด้วย

(2) **อุทยานแห่งชาติลานสาง** สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนติดต่อกันเกือบตลอดพื้นที่ ส่วนที่สูงที่สุดอยู่บริเวณด้านทิศตะวันตก และทิศใต้ และลาดต่ำลงมาทางด้านทิศตะวันออก มีลำธารไหลผ่านหลายสาย เช่น ลำห้วยลานสาง ห้วยท่าเล้ง คลองห้วยทราย ห้วยอุ้มยอ ป่าในเขตอุทยานฯ มีทั้งป่าดงดิบ ป่าสนเขา ป่าดิบเขา ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ สลับกันไปตามลักษณะภูมิประเทศ

(3) อุทยานแห่งชาติแม่เมย เขตภูเขาสลับซับซ้อนที่กินอาณาเขตกว่าแสนไร่ เป็นเขตป่าสมบูรณ์และมีแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญหลายเส้น เช่น แม่น้ำเมย แม่น้ำแม่อุสุ แม่น้ำแม่สอง และแม่น้ำแม่สลิทหลวง ที่เที่ยวโดดเด่นขึ้นชื่อในระยะหลังของที่นี่ คือ ถ้ำแม่อุสุ ถ้ำหินปูนขนาดใหญ่ที่ได้ฉายาว่า “โรงละครใต้พิภพ” นอกจากนั้นแล้วอุทยานแห่งชาติแม่เมยก็ยังเป็นที่ชมทะเลหมอกยอดนิยม จุดชมทะเลหมอกขึ้นชื่อที่นี่มีหลายจุด เช่น ม่อนครุบาไส ม่อนกิ่วลม ม่อนพูนสุตา และม่อนกระหิง

(4) อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ ครอบคลุมพื้นที่ใน อำเภอแม่สอ และอำเภอพบพระ ประกอบไปด้วยป่าที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนเป็น แหล่งต้นน้ำลำธาร มีเนื้อที่ประมาณ 534,375 ไร่ หรือ 855 ตารางกิโลเมตร เป็นน้ำตกหินปูนที่สวยงามด้วยชั้นน้ำตกที่ไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้นเล็กชั้นน้อยจำนวนมาก ซึ่งไหลมาจากลำห้วยน้อยใหญ่มารวมกันเป็นแอ่งใหญ่ แล้วไหลลงน้ำตก ลดหลั่นลงไป 37 ชั้นด้วยกัน มีน้ำไหลตลอดปี

(5) **น้ำตกทีลอซู** ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอัมผาง ลักษณะเป็นน้ำตกเขาหินปูนขนาดใหญ่กลางป่าตะวันตก ตั้งอยู่บนความสูงจากระดับน้ำทะเล 900 เมตร เกิดจากลำห้วยกล้อทอ มีน้ำไหลตลอดปี แนวล้อมด้วยป่าดงดิบที่สมบูรณ์สวยงาม ติดอันดับ 1 ใน 6 ของโลก และสวยที่สุดในประเทศไทย

(6) **วนอุทยานแห่งชาติเขาพระบาท** เขตป่าสงวนแห่งชาติในเขตป่าแม่สลิค-โป่งแดง เป็นป่าไม้ดึกดำบรรพ์ที่มีการค้นพบฟอสซิลของต้นไม้ที่กลายเป็นหินที่ใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชีย โดยคาดว่าจะมีอายุอยู่ในราวกว่า 2 ล้านปีมาแล้ว โดยมาถึงในปัจจุบันได้มีการขุดค้นพบซากฟอสซิลต้นไม้ดึกดำบรรพ์ถึง 7 ท่อน

(7) น้ำพุร้อนแม่กาษาและถ้ำแม่อุษา มีอุณหภูมิของน้ำสูง ประมาณ 75 องศาเซลเซียส ปัจจุบันมีห้องบริการอาบน้ำแร่และบ่ออาบน้ำ ซึ่งไม่มีกลิ่นฉุนจากก๊าซกำมะถัน บริเวณโดยรอบบ่อน้ำพุร้อนมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และยังมีถ้ำแม่อุษาที่สวยงาม เป็นถ้ำขนาดใหญ่มีห้องโถงถึง 13 ห้องที่มีทางเดินถึงกันได้ทุกห้อง ภายในมีหินงอกหินย้อยรูปแบบต่างๆ แต่ละห้องจะมีความสวยงามแปลกตาไม่เหมือนกัน

(8) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ต๋ืน ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูงชันสลับซับซ้อนมีป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ผาปรังและจุดชมวิวเป็นหน้าผาที่มีต้นปรังอายุไม่ต่ำกว่า 70 ปี ขึ้นอยู่ทั่วไปเป็นจำนวนมาก มีจุดชมวิวในบริเวณเดียวกันที่สามารถมองเห็นตัวอำเภอแม่ระมาด

**หมายเหตุ : ภาพสถานที่ท่องเที่ยว จาก <http://www.tak.go.th>

บทที่ 2 เมืองตากเข้มแข็ง

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดตาก จะมีทั้งด้านการผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนสินค้าและการบริการ ภายในจังหวัดตากเองและต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการผลิตสินค้าออกจำหน่ายสู่จังหวัดอื่น ทั้งสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมด้วย

เนื่องจากชุมชนต่างๆในจังหวัดตาก มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมแตกต่างกัน จึงทำให้มีอาชีพที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสินค้าและบริการต่างๆที่ผลิตได้ภายในชุมชนจะมีลักษณะไม่ซับซ้อนมากนัก ส่วนใหญ่อาศัยเทคโนโลยีและภูมิปัญญาการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสืบต่อกันมา

ทั้งนี้ลักษณะทางเศรษฐกิจของชุมชนในจังหวัดตากส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม ประชากรประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ หรืออาชีพอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นหลัก วิถีชีวิตขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

2.1) ลักษณะอาชีพ สินค้า และบริการในจังหวัดตาก

ชุมชนต่างๆในจังหวัดตากจะมีการผลิตสินค้าและบริการอย่างหลากหลาย อันเนื่องมาจากการมีปัจจัยในการผลิตที่ต่างกัน ซึ่งอาชีพ สินค้า และบริการต่างๆ ที่ผลิตในจังหวัดตากโดยทั่วไป ที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

(1) **เกษตรกรรม** ได้แก่ การทำนา เพาะปลูกพืช เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง มะม่วง นุ่น กัญชง การประมงน้ำจืด การเลี้ยงวัวพันธุ์เนื้อ เป็นต้น

ภาพเกษตรกร อำเภอแม่ระมาด
ที่มา : ภาพโดย คุณณัฏฐา จานงค์รัตน์

(2) **พาณิชย์กรรม** หรือ อาชีพค้าขาย เป็นอาชีพที่พบเห็นโดยทั่วไปในชุมชน อาชีพค้าขายที่มีมากในชุมชน เช่น ค้าขายของชำ ขายผักผลไม้ ขายอาหาร ขายเสื้อผ้า เป็นต้น ทั้งนี้ถ้าชุมชนมีการผลิตสินค้าชนิดใดมากก็จะมีการค้าขายสินค้านั้นมากตามไปด้วย และการค้าขายจะมีทั้งการค้าขายภายในชุมชนเอง และ

การค้าขายกับชุมชนอื่นๆ แหล่งที่เป็นศูนย์กลางทางด้านพาณิชย์กรรมในชุมชน คือ บริเวณตลาดต่างๆ ถ้าชุมชนได้มีการติดต่อซื้อขายสินค้ากันมาก เศรษฐกิจของชุมชนนั้นก็จะมีมากด้วย

ภาพพ่อค้าแม่ค้าในตลาดสดอำเภอแม่สอด

ที่มา : <https://pantip.com/topic/33267810> จากเว็บไซต์ <https://pantip.com>

(3) **หัตถกรรม** เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยแรงงานฝีมือในครัวเรือน วัตถุประสงค์เป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ และใช้เทคโนโลยีที่เป็นความรู้ที่สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ผลผลิตจากการทำอาชีพหัตถกรรมเป็นประเภทข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน ผ้าทอ เป็นต้น บางชุมชนมีฝีมือในการผลิตงานหัตถกรรมเหล่านี้ จนกลายเป็นอาชีพ ช่วยสร้างงานและรายได้ให้กับผู้คนในชุมชนนั้นๆ ตัวอย่าง เช่น

สินค้าผ้าทอพื้นบ้านเผ่ากะเหรี่ยง ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านเชียงแก้ว ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง ซึ่งเริ่มแรก ได้ทอใช้ภายในครัวเรือน ต่อมาก็ได้รับการพัฒนารูปแบบให้มีความสวยงามทันสมัยยิ่งขึ้น จนได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ 5 ดาว เป็นต้น

ภาพการทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านเชียงแก้ว อ.ท่าสองยาง

ที่มา : <http://www.otoptoday.com/wisdom/8072/กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านเชียงแก้ว>
จากเว็บไซต์ <http://www.otoptoday.com>

(4) **บริการ** เป็นอาชีพที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ บุคคลที่มีอาชีพด้านการบริการ เช่น ตำรวจ ไปรษณีย์ ครู พยาบาล พนักงานขับรถโดยสาร ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย เป็นต้น

อาชีพครูให้บริการสอนหนังสือให้ความรู้กับเด็กนักเรียน
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จานงค์รัตน์

อาชีพขับรถโดยสารให้บริการรับส่งผู้โดยสาร
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จานงค์รัตน์

2.2) การพึ่งพาค้ำกันในชุมชนจังหวัดตาก

ในแต่ละชุมชนของจังหวัดตากมีการพึ่งพาค้ำกันทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพื่อความอยู่ดีกินดี การมีเครื่องอุปโภคบริโภคมาสนองความต้องการ การสร้างรายได้ ตลอดจนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชนนั้นๆ ซึ่งการพึ่งพาค้ำกันทางด้านเศรษฐกิจภายในชุมชนจังหวัดตาก มีอยู่หลายอย่าง ซึ่งจะขอยกตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

2.2.1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

ผู้ซื้อกับผู้ขายในชุมชน จะต้องมีความสัมพันธ์กันและพึ่งพาค้ำกัน เช่น เกษตรกร อ.แม่สอด ขายอ้อยให้กับเจ้าของโรงงาน ถ้าเจ้าของโรงงานรับซื้ออ้อย กตราคาผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายจนต่ำ ทำให้เกษตรกรขาดทุน อยู่ไม่ได้ ท้ายที่สุดเกษตรกรก็ต้องเลิกการเพาะปลูกอ้อย และจะส่งผลกระทบต่อโรงงานทำให้ไม่มีวัตถุดิบมาป้อน ในที่สุดโรงงานก็ต้องปิดตัวลง เจ้าของโรงงานก็ย่อมจะเดือดร้อน เป็นต้น

ภาพรถขนอ้อยของเกษตรกรชาวอ.แม่สอดรอขายอ้อยให้กับโรงงานเพื่อนำไปผลิตเอทานอล

ที่มา : <https://www.facebook.com/maesodcleanenergy/>

จาก facebook บริษัท แม่สอดพลังงานสะอาดจำกัด

2.2.2) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและธนาคาร

เศรษฐกิจของจังหวัดตากจะเจริญเติบโตได้ดี ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคารหรือสถาบันการเงินต้องมีความเข้มแข็ง โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ ถ้าผู้ผลิตมีเงินไม่เพียงพอต่อการลงทุน ก็ต้องไปกู้หนี้ยืมจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น ธนาคาร เมื่อผลิตสินค้าออกไปจำหน่าย ก็จะมีรายได้กลับเข้ามา และนำไปจ่ายกลับคืนให้ธนาคาร สำหรับผู้บริโภคซึ่งอยู่ในฐานะผู้ซื้อ ก็ต้องไปทำงานต่างๆ เพื่อให้มีรายได้สำหรับนำไปซื้อสินค้าและบริการ และบางส่วนก็จะถูกนำไปฝากไว้ที่ธนาคาร เป็นเงินออมที่จะได้รับดอกเบี้ยตอบแทน ซึ่งถ้าธนาคารรับฝากเงินออมไว้มาก ก็สามารถปล่อยเงินกู้ได้มาก

ดังนั้นเศรษฐกิจของชุมชนในจังหวัดตากจะเจริญเติบโตได้ดี ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคารหรือสถาบันการเงินต้องมีความเข้มแข็ง เพราะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

ภาพลูกค้ามาติดต่อธนาคารออมสิน สาขาอำเภอแม่ระมาด

ที่มา : https://www.facebook.com/pg/bm2803/photos/?ref=page_internal

จาก facebook ธนาคารออมสินสาขาแม่ระมาด

2.3) เมืองตากเข้มแข็ง

ชุมชนจะเข้มแข็งได้ ทำให้ผู้คนมีความกินดีอยู่ดีได้นั้น จะต้องมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีความมั่นคง และการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ทุกคนต้องช่วยเหลือกัน จังหวัดตาก ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีชุมชนเข้มแข็ง จังหวัดหนึ่ง เพราะได้มีการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหลายรูปแบบ ดังนี้

2.3.1) มีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย เช่น รวมตัวกันเป็นกลุ่มสหกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

ภาพการรวมกลุ่มวิสาหกิจข้าวชุมชนบ้านแม่ระวาน

ที่มา : <http://www.otopcdtak.com/ข้าวบ้านแม่ระวาน-สานหัว.html>

จากเว็บไซต์ <http://www.otopcdtak.com>

2.3.2) มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีการพัฒนารูปแบบและคุณภาพให้ได้มาตรฐาน มีเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนตน ราคาไม่แพงและมีคุณภาพดี

ภาพผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรปลูกรัก ตำบลพระธาตุ อำเภอแม่ระมาด
ซึ่งได้รับรางวัลการออกแบบผลิตภัณฑ์ระดับชาติ
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ้างงศรีรัตน์

2.3.3) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดตาก ให้มีคุณภาพและสร้างความสะดวกสบาย ความสะดวกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ภาพถังไม้โอ๊ค สำหรับอาบน้ำแร่ ที่ “โป่งคำราม บ้านน้ำดิบ” ต.แม่กาษา อ.แม่สอด
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ้างงศรีรัตน์

2.3.4) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการอย่างเป็นระบบและครบวงจร เช่น การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดตาก

ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

ที่มา : www.amazingthaitour.com/ประชาสัมพันธ์/งานปีใหม่-5-ชนเผ่า-ชาวดอยมูเซอ-8-10-กุมภาพันธ์-2558-ณ-บ้านลือซอ-ใหม่พัฒนา-จังหวัดตาก จากเว็บไซต์ www.amazingthaitour.com

2.3.5) พัฒนาเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเน้นการรักษาสภาพวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และประเพณีพื้นบ้านของแต่ละชุมชน

ภาพโฮมสเตย์บ้านป่าไร่เหนือ ในท.พระธาตุ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน

ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ้านงค์รัตน์

2.3.6) เน้นการผลิตเพื่อบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน

ภาพบรรยากาศที่ชาวบ้านต่างนำผลผลิตของตนมาวางขายในภาคใต้ อ.บ้านตาก

ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จันทน์รัตน์

2.3.7) สร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนเพื่อพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้คนในชุมชน โดยให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ภาพชาวบ้านช่วยกันทำเล้าไก่ ตามโครงการที่อำเภอสนับสนุนเพื่อเป็นอาชีพเสริม

ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จันทน์รัตน์

2.3.8) สร้างเสริมระบบการผลิต การบริโภค การจำหน่าย พัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะ ในการประกอบอาชีพ พร้อมกับเพิ่มศักยภาพชุมชนเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ตลอดทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จ๋านงค์รัตน์

ถ้าทุกชุมชนในจังหวัดตาก สามารถปฏิบัติได้ดังแนวทางดังกล่าวข้างต้น ชุมชนก็จะมีรายได้ เข้ามามาก ผู้คนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่ต้องไปทำงานยังสถานที่ห่างไกลบ้าน ครอบครัวก็ย่อมจะมีความ ออบอุ่น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและยังรักษาสิ่งแวดล้อมอันดีของจังหวัดตากไว้ได้อีกด้วย

ถามนิด .. สะกิดใจ

- 1) นักเรียนคิดว่าคนในชุมชนควรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) นักเรียนคิดว่าการพัฒนาจังหวัดตากให้เจริญก้าวหน้าจะต้องทำอย่างไรบ้างและนักเรียนจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาได้อย่างไร
- 3) นักเรียนมีความรักและหวงแหนชุมชนของตนเองหรือไม่ เพราะเหตุใด

เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจของจังหวัดตาก

(1) สะพานมิตรภาพไทย-พม่า ประตูเชื่อมอันดามันสู่อินโดจีน เป็นสะพานสร้างข้ามแม่น้ำเมย ระหว่างอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กับ เมืองเมียวดีสหภาพเมียนมาร์ ยาว 420 เมตร กว้าง 13 เมตร สร้างเพื่อเชื่อมถนนสายเอเชียจากประเทศไทยสู่สหภาพเมียนมาร์ ตลอดจนภูมิภาคเอเชียใต้ ถึงตะวันออกกลางและยุโรป เป็นประตูสู่ อินโดจีนและอันดามัน

(2) ตลาดริมเมย เป็นสถานที่ติดต่การค้าขายระหว่างไทย-พม่าโดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นเขตชายแดน ไทย-พม่า เป็นตลาดขายสินค้านำเข้าจากประเทศอินเดียและจีน ซึ่งตลาดแห่งนี้เป็นแหล่งค้าขายอัญมณีที่มีชื่อเสียง เช่น หยก ทับทิม และพลอยสีจากพม่า ซึ่งมีทั้งแปรรูปเป็นอัญมณีเรียบร้อยแล้ว และยังไม่ได้แปรรูปอีกมากมาย

(3) ตลาดสินค้าพื้นเมืองชาวเขาดอยมูเซอ ตั้งอยู่บนดอยมูเซอ เป็นร้านขายผลิตผลของชาวไทยภูเขา โดยผลิตผลที่ชาวไทยภูเขานำมาขายได้แก่ พืชผลต่าง ๆ ที่เพาะปลูกได้

(4) ตลาดต้องชม ภาคใต้ ตลาดแห่งนี้เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนอำเภอบ้านตาก เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ โดยนำสินค้าเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ OTOP และสินค้าอุปโภคบริโภค ของชุมชนที่ผลิตโดยเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และคนในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง มาวางจำหน่ายควบคู่ไปกับการรักษาศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชน และมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม

(5) **กาดนึ่งของคลองย่ำม** เป็นถนนคนเดินแห่งใหม่ที่เกิดขึ้นในตัวเมืองตาก ท่ามกลางบรรยากาศริมน้ำปึงตลอดความยาวหลายร้อยเมตร รวมอาหารคาวหวาน ของใช้ ของฝาก ของที่ระลึก มากมายหลากหลายให้เลือกซื้อยามเย็น ทุกวันเสาร์-อาทิตย์

**หมายเหตุ : ภาพสถานที่ท่องเที่ยว จาก <http://www.tak.go.th>

บทที่ 3 เล่าเรื่องเมืองระแหง

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่ และมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทย โดยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเคยได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองตาก ซึ่งต่อมาพระองค์ทรงกอบกู้เอกราช หลังจากเสียกรุงศรีครั้งที่ 2 ไว้ได้ จึงได้ขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งกรุงธนบุรี จังหวัดตากจึงมีคำขวัญที่กล่าวสวดสืบทอดไว้นานแล้วว่า “ พระเจ้าตากเกรียงไกร ”

3.1 ประวัติความเป็นมา

3.1.1) การตั้งถิ่นฐาน

สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดตากเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบบนเทือกเขาถนนธงชัย ในเส้นทางตาก - แม่สอด มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลายชนิด มีแหล่งโบราณคดีไม่น้อยกว่า 5 แห่ง คือ

แหล่งโบราณคดีดอยมณฑา อยู่ที่บ้านห้วยปลาหลด ตำบลพะวอ พบเศษภาชนะดินเผา แหวนสำริด พลอกสำริด ไบรร์จระดุกเผาไฟ

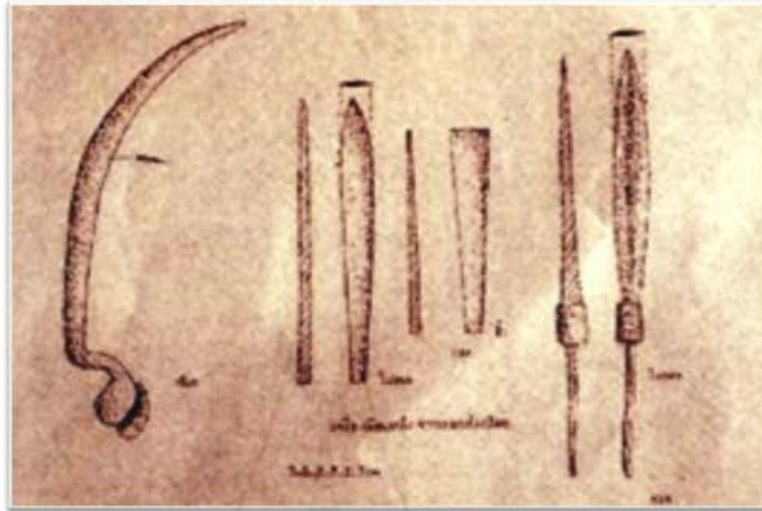
แหล่งโบราณคดีดอยส้มป่อย อยู่ที่บ้านมูเซอร์ส้มป่อย อำเภอแม่สอด พบเศษภาชนะดินเผา แบบเคลือบและไม่เคลือบผิว เครื่องมือเหล็ก เครื่องประดับทำด้วยสำริด และลูกแก้ว เครื่องมือสักดหิน

แหล่งโบราณคดีดอยมะขามป้อม 1,2 อยู่ที่บ้านปลาคด ในเขตอุทยานแห่งชาติต้นกระบองใหญ่ ตำบลพะวอ พบเศษภาชนะดินเผาลายเชือกทาบ แบบเคลือบ และแบบไม่เคลือบผิว เครื่องมือหินรูปขวาน เศษขามเขลาตอนจีน เวียดนาม มีลายเขียนสี วัตถุสำริดและเครื่องมือเหล็กชนิดต่าง ๆ มีด ดาบ สี่เหลี่ยม และหอก

แหล่งโบราณคดีดอนสระกลี อยู่ในตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง ฯ พบเศษภาชนะดินเผา ทั้งชนิดที่มีลายขีดและผิวเรียบมัน เศษขามเคลือบไทย เครื่องเขลาตอนจีน เวียดนาม เครื่องกะเทาะหิน เศษภาชนะสำริด เครื่องมือเหล็ก

สันนิษฐานว่า แหล่งโบราณคดีเหล่านี้ เคยมีมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในยุคหินใหม่อาศัยอยู่ โดยมีการใช้ขวานหินขัด และภาชนะดินเผา และอาจเป็นแหล่งฝังศพมีการฝังถ้วยขาม และเครื่องเหล็กลงไป ในสมัยประวัติศาสตร์ นอกจากนี้แหล่งโบราณคดีน่าจะเกี่ยวข้องกับเส้นทางเดินทัพของไทย และพม่าในสมัยอยุธยา โดยผ่านด่านแม่ละเมา จากโบราณวัตถุที่ขุดพบประเภทอาวุธเหล็ก ใบหอก และมีดดาบ เป็นต้น

ภาพหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบบนเทือกเขาถนนธงชัย ในเส้นทางตาก - แม่สอด

ที่มา : <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/tak2.htm>

จากเว็บไซต์ <http://www.thaiheritage.net>

3.1.2) ลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์

จังหวัดตาก เป็นหนึ่งในหัวเมืองที่มีอายุ เกินกว่า 2,000 ปี และเคยเป็นชุมชนโบราณ ที่มีการเพาะปลูก และล่าสัตว์ มีการปั้นเครื่องปั้นดินเผาและหล่อโลหะประเภทสำริด จากหลักฐานการค้นพบซากโบราณวัตถุหลายชิ้น ซึ่งเป็นเครื่องใช้ไม้สอย ในยุคโลหะตอนปลายก่อนประวัติศาสตร์ คือ ประมาณ 2,500 - 1,500 ปีมาแล้ว เดิมทีชุมชนตากในอดีต คงเป็นเมืองที่ชาวมอญสร้างขึ้น และเป็นราชธานีของแคว้นแถบตอนเหนือ ที่มีกษัตริย์ปกครอง ต่อเนื่องกันมาหลายพระองค์ ในรัชสมัย พระเจ้าสุริยวงศา ราวปี พ.ศ.560 เมืองตาก เป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ มีอาณาเขตแผ่ไปไกลจนจดทะเลอันดามันและมีการติดต่อค้าขายกับเมืองอินเดียด้วย ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 10 พระยาภาณุวรรณคิธ อพยพโยกย้ายผู้คน ไปสร้างราชธานีใหม่ ขึ้นที่เมืองละโว้ทางตอนใต้ของเมืองตาก ทั้งให้ตากกลายเป็นเมืองร้างอยู่หลายร้อยปี

จนราวปี พ.ศ.1310 - 1311 พระนางจามเทวีวงศ์ พระราชธิดา ในกษัตริย์ เมืองละโว้ เสด็จตามลุ่มน้ำปิง ผ่าน เมืองตาก เพื่อไปปกครอง แคว้น หริภุญไชย หรือ ลำพูน ในปัจจุบัน ทรงพบร่องรอยกำแพงเก่า ตามริมฝั่งแม่น้ำ จึงโปรดฯ ให้สร้างเมืองแห่งนี้ขึ้นเป็นบ้านเมืองใหม่ เรียกกันว่า "บ้านตาก" ด้วยมีเรื่องเล่าว่า เป็นสถานที่ ที่พี่เลี้ยงของพระนาง ตากผ้า และสิ่งของที่เปียกชุ่ม ขณะเดินทางมาตามลำน้ำ

ภาพอุทยานประวัติศาสตร์เมืองตากเก่า

ที่มา : <http://sadoodta.com/info/อุทยานประวัติศาสตร์เมืองตากเก่าศาสตร์>

จากเว็บไซต์ <http://sadoodta.com>

สมัยสุโขทัย

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 1805 ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอดได้ยกทัพมาประชิดเมืองตากซึ่งเป็นเมืองชายแดนของกรุงสุโขทัย พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงจัดกองทัพออกไปรบโดยมีพระราชโอรสองค์เล็ก ซึ่งมีพระชนมายุได้ 19 พรรษา ติดตามไปด้วย กองทัพทั้งสองฝ่ายปะทะกันที่บริเวณเชิงดอยนอกเมืองตาก ประมาณกิโลเมตรเศษ ราชโอรสองค์เล็กได้ทรงชนช้างกับขุนสามชน ขุนสามชนสู้ไม่ได้แตกพ่ายไป ต่อมาภายหลังทรงพระนามว่า “พ่อขุนรามคำแหงมหาราช” และได้โปรดสร้างเจดีย์ขึ้นเป็นที่ระลึกถึงชัยชนะในการทำยุทธหัตถีครั้งนั้น เป็นศิลปะแบบสุโขทัย ซึ่งเจดีย์ยุทธหัตถีนี้อยู่ที่วัดพระบรมธาตุ อำเภอบ้านตาก ห่างจากตัวเมืองไปทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง ราว 31 กิโลเมตร

หลังจาก พ่อขุนรามคำแหง ชนช้างชนะ ขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด ในปี พ.ศ.1781 แล้ว พระองค์ได้ยกทัพผ่านลงมาทาง แหลงมลายู ปราบเมืองใหญ่น้อย ที่เคยเป็นอาณาจักรทวารวดีและศรีวิชัย รวมเข้าเป็นอาณาจักรสุโขทัย เป็นผลให้มีการเปิดเส้นทางค้าขายทางบก ไปยังเมืองเมาะตะมะของมอญ ซึ่งเป็นเมืองท่าผ่านสินค้าต่อไปยังอินเดีย เปอร์เซีย และ อาระเบีย โดยพ่อค้าไทย มักนำเครื่องสังคโลกจากสุโขทัยผ่านแม่สอดไปยัง เมาะตะมะ เพื่อส่งต่อไปยังประเทศต่างๆ โดยทางเรือ ขณะเดียวกัน ก็นำสินค้าจากเมือง เมาะตะมะ และประเทศทางตะวันตกกลับมาขายด้วย

ภาพเจดีย์ยุทธหัตถีที่พ่อขุนรามคำแหงฯ ได้สร้างไว้ในคราวทำสงครามยุทธหัตถีชนะขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด
ที่มา : http://www.m-culture.go.th/tak/ewt_news.php?nid=779&filename=index
จากเว็บไซต์ <http://www.m-culture.go.th>

สมัยอยุธยา

สมัยอยุธยามีบ้านตาก เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญ สำหรับป้องกันกองทัพ พม่า ที่ยกทัพเข้ามาทางด้านแม่ละเมาแม่ทัพนายกองและไพร่พล จากกรุงศรีอยุธยามาประจำการและยังเป็นที่ชุมนุมไพร่พล ทหารกล้า สำหรับการเดินทัพครั้งสำคัญ เพื่อเข้าตีเมืองเชียงใหม่อีกครั้ง ต่อมาในช่วงที่กรุงศรีอยุธยาเป็นประเทศราชขึ้นกับพม่า สมัยพระเจ้าหงสาวดี สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช ได้ย้ายเมืองจากบ้านตากลงมาทางใต้ตามลำน้ำปิงไปตั้งอยู่ที่ป่ามะม่วง เรียกว่า "เมืองตากระแหง" ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิงฝั่งตะวันตก ซึ่งอยู่ในเขตตำบลป่ามะม่วง อำเภอเมืองตากในปัจจุบันด้วยเหตุที่การคมนาคมติดต่อระหว่างเมืองนี้กับเมืองมอญใกล้กว่าที่เก่า

เมืองตากที่ย้ายมาตั้งที่บ้านป่ามะม่วง มีชื่อเมืองหน้าด่าน สำหรับป้องกันกองทัพพม่าที่จะยกเข้ามาทางด้านแม่ละเอนั้น แต่ยังเป็นเมืองที่กองทัพไทยใช้เป็นชุมนุมพลในเวลา ที่จะยกทัพไปตีเมืองเชียงใหม่อีกด้วย ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เสด็จมาชุมนุมกองทัพที่เมืองตากนี้ทุกพระองค์

ภาพศาลหลักเมืองสมุทรปราการ

ที่มา : <http://image.mcot.net/media/imagenes/2014-03-21/%201.jpg>

จากเว็บไซต์ <http://image.mcot.net>

โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ก่อนที่พระองค์จะขึ้นครองราชสมบัตินั้น พระองค์ได้รับแต่งตั้งจากสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ ให้เป็นข้าหลวงเชิญท้องตราราชสีห์ ไปชำระความหัวเมืองฝ่ายเหนือและต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นหลวงยกกระบัตรเมืองตาก ปลัดเมืองตาก พระยาวชิรปราการแล้วปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินโดยลำดับ

เมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองตาก ราษฎรนิยมเรียกชื่อว่า พระยาตาก ซึ่งเป็นที่มาของพระนามที่เรียกกันเป็นสามัญว่า พระเจ้าตาก พระองค์ได้ทรงสร้างตำหนักเรียกว่า ตำหนักสวนมะม่วง ซึ่งในปัจจุบันนี้ยังคงอยู่ในตำบลปามะม่วง อำเภอเมืองฯ อยู่ทางฝั่งตะวันตก (ฝั่งขวา) ของแม่น้ำปิง ตรงข้ามศาลากลางจังหวัดตากในปัจจุบัน

หลังรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ไทยว่างเว้นการทำสงครามกับพม่าประมาณ ๑๕๐ ปี จนถึง พ.ศ.๒๓๐๘ ก่อนเสียกรุงครั้งที่ 2 กองทัพพม่ายกมาทางเมืองเชียงใหม่ได้เข้าตีเมืองตากด้วย เมืองตากได้ต่อสู้ต้านทานพม่าเพียงเมืองเดียวจากในบรรดาหัวเมืองเหนืออื่น ๆ เช่นเมืองสุโขทัย เมืองสวรรคโลก เมืองพิษณุ เมืองกำแพงเพชรและเมืองนครสวรรค์ ผลจากการสู้รบในครั้งนั้นพม่าตีเมืองได้ บ้านเมืองถูกเผาผลาญทำลายไปหมดสิ้น เมืองตากจึงกลายเป็นเมืองร้างจนถึงสมัยกรุงธนบุรี

สมัยธนบุรี

ในปี พ.ศ.2313 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เสด็จไปได้เมืองพิษณุโลกและเมืองฝาง แล้วทรงจัดการปกครองหัวเมืองเหนือทั้งปวง โดยทรงตั้งเจ้าเมืองไปปกครองเมืองเหนือใหม่ทุกเมือง เมืองตากจึงมีเจ้าเมืองมาปกครองโดยขึ้นกับเมืองเชียงใหม่ ครั้นนั้นพลเมืองตากเหลืออยู่ไม่มากนัก

ในปี พ.ศ.2318 อะแซหวุ่นกี้ ยกกองทัพมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนือของไทย กองทัพพม่าเดินทัพผ่านด่านแม่ละเมา แขวงเมืองตาก เจ้าเมืองตากเห็นว่ากำลังไพร่พลมีน้อย ไม่สามารถต่อสู้กับกองทัพใหญ่ของพม่าได้ จึงได้อพยพครอบครัวราษฎรหลบหนีออกจากเมืองจากไป กองทัพพม่าจึงยกจากเมืองตากไปทางบ้านด่านลานหอย ตรงไปยังเมืองสุโขทัยและพิษณุโลก

สมัยรัตนโกสินทร์

จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ พระเจ้ากาวิละ ได้รวบรวมชาวเมืองตากเดิมที่บ้านตากและเมืองตากระแหง มาตั้งเมืองใหม่ โดยย้ายเมืองมาอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงเพื่อให้ลำน้ำเป็นปราการธรรมชาติที่ช่วยกันทัพพม่า

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระราชดำริเห็นว่าตัวเมืองเดิมเอาแม่น้ำไว้อ้างหลัง ในเวลาอุทกภัยย่อมได้รับความลำบาก เนื่องจากแม่น้ำกว้างใหญ่ขวางกั้นอยู่ ผู้ย้ายเมืองข้ามพากมาตั้งอยู่อีกฝั่งหนึ่งไม่ได้ เพราะการที่ย้ายมาตั้งพากนี้จะทำให้แม่น้ำขวางหน้า เป็นเสมือนคูเมืองขนาดใหญ่ ทำให้ข้าศึกเข้าตีลำบาก ทั้งการที่จะส่งกองทัพไปช่วยหรืออุทกภัยที่พม่าเข้าศึกก็จะทำได้สะดวก เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดให้ย้ายตัวเมืองตากจากที่เดิม มาตั้งใหม่ที่บ้านระแหง ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับเมืองตากที่บ้านปามะม่วง ตัวเมืองที่ย้ายมาใหม่นี้ ตั้งอยู่ตำบลนี้เรื่อยมาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้

เมื่อพม่าเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษบ้านเมืองสงบปลอดภัย สงคราม ตากเริ่มมีการค้าขายกับพม่าและเมืองทางภาคเหนือ โดยอาศัยลำน้ำปิง เป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญ ชุมชนจึงขยายตัวใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดตากก็กลายเป็นศูนย์กลางการค้าทางเรือระหว่าง เชียงใหม่ นครสวรรค์ และ กรุงเทพฯ

ภาพการล่องซุงในแม่น้ำปิง

ที่มา : <https://www.facebook.com/laoruengmuengtak/photos/a.666206586802885>

จากเว็บไซต์ <https://www.facebook.com>

กล่าวโดยสรุป จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีความเป็นมาในประวัติศาสตร์ ควรค่าแก่การสนใจ เป็นเมืองที่พระมหากษัตริย์ในอดีตได้เสด็จมาชุมนุมกองทัพที่เมืองตากนี้แล้วถึง 4 พระองค์ คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงชนช้างกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง และทรงยกทัพกลับราชอาณาจักรไทยโดยผ่านดินแดนเมืองตากเป็นแห่งแรก สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงนำทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ และได้สร้างวัดพระนารายณ์ที่เชิงสะพานกิตติขจรปัจจุบัน และ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเคยได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองตาก และเป็นผู้ออกบฏเอกราชของชาติไทยจากพม่า ครั้งที่ 2

ในปัจจุบันจังหวัดตากก็ยังเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ ทั้งในเชิงความมั่นคง เศรษฐกิจ แหล่งทรัพยากร และจุดเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคอื่น มีศักยภาพสูงต่อการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเป็นศูนย์กลางทางการค้าและเศรษฐกิจชายแดนฝั่งตะวันตกของประเทศ จึงได้รับความสนับสนุนจากรัฐบาลให้ 3 อำเภอในจังหวัดตาก คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในการเป็นศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศและเครือข่ายอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ภาพแสดงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ (อ.แม่สอด อ.พบพระ อ.แม่ระมาด)

ที่มา : <http://www.taksez.com>

ถามนิด .. สะกิดใจ

- 1) จากประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก นักเรียนคิดว่าจังหวัดตากมีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) นักเรียนคิดว่าประวัติศาสตร์ของจังหวัดตากมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยหรือไม่ อย่างไร
- 3) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่ได้เกิดมาเป็นคนจังหวัดตาก

เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดตาก

(1) อุทยานประวัติศาสตร์เมืองตากเก่า ดินแดนล้านนาตะวันตก อายุกว่า 2,000 ปี ที่ตั้งของเมืองซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเป็นที่หมายปองของ 2 อาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ในอดีต คือ ล้านนา และสุโขทัยตั้งอยู่บริเวณตำบลเกาะตะเภา ลักษณะเดิมของเมืองตากเก่าตั้งอยู่บนเนินดินสูงราว 20 เมตร มีกำแพงเมืองและคูน้ำล้อมรอบด้านละ 2-3 ชั้น ร่องรอยของแนวกำแพงเมือง ซึ่งสร้างเป็นดินเหลือให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมาก มีพื้นที่ภายในกำแพงเมืองประมาณ 172 ไร่ ปัจจุบันเป็นป่าไผ่ และเนินเขาสภาพทั่วไป

(2) ศาลหลักเมืองสี่มหาราช เมืองตากเป็นเมืองเก่ามีมาก่อนสมัยกรุงสุโขทัย เป็นเมืองที่มีพระมหาราชเจ้าในอดีตได้เสด็จมาชุมนุมกองทัพที่เมืองตากถึง 4 พระองค์ คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงชนช้างกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแกลง แล้วยกทัพ

กลับราชอาณาจักรไทย โดยเสด็จผ่านดินแดนเมืองตากเป็นแห่งแรก สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงนำทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ และได้สร้างวัดพระนารายณ์ และ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เคยได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้ง เป็นเจ้าเมืองตาก เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของอดีตมหาราช ทั้งสี่พระองค์ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจังหวัดตาก จึงได้จัดสร้างศาลหลักเมืองสี่มหาราชขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2535

(3) สะพานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี หรือที่เรียกว่า "สะพานแขวน" สร้างเมื่อ พุทธศักราช 2525 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก เพื่อสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ในอดีตสามารถใช้รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์สัญจรไปมาได้แต่ปัจจุบันเป็นสะพาน สำหรับเดินชมทิวทัศน์แม่น้ำปิง และมีการประดับไฟสวยงามในยามค่ำคืน

(4) **ตรอกบ้านจีน** "ตรอกบ้านจีน" ตั้งอยู่ที่ถนนตากสิน ใกล้วัดสีตลาราม ตำบลระแหง เป็นชุมชนการค้าขายที่รุ่งเรืองมากในอดีต โดยมีชาวจีนชื่อ "จินเต็ง" ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ กรุงเทพฯ มาทำการค้าขายไปถึงเชียงใหม่ และได้ขยายกิจการลงมาถึงเมืองตาก ปัจจุบันบ้านจีนจึงเหลือแต่บ้านเก่าๆ ซึ่งยังคงลักษณะของสถาปัตยกรรมเดิมไว้ค่อนข้างสมบูรณ์ เหมาะสำหรับเดินทางเที่ยวชมสภาพบ้านเรือนโดยรอบและวิถีชีวิตอันเรียบง่ายของชุมชนตรอกบ้านจีน

(5) **เจดีย์ยุทธหัตถี** หรือเจดีย์เฉลิมพระเกียรติพระเจ้ารามคำแหงมหาราช หรือ ชาวบ้านเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เจดีย์ชนช้าง ตั้งอยู่บนดอยช้าง ตำบลเกาะตะเภา ดอยช้างเป็นเนินดินเล็ก ๆ อยู่ทางเหนือของดอยพระธาตุไปเล็กน้อย เจดีย์นี้เป็นโบราณสถาน สร้างในสมัยสุโขทัยมีอายุราว 700 ปีเศษ องค์เจดีย์ยุทธหัตถ์ตั้งอยู่เยื้องกับวัดพระบรมธาตุประมาณ 200 เมตร

(6) **คอกช้างเผือก** ประวัติตามตำนานเล่าว่าเมื่อครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พงศาวดารกล่าวว่า มะกะโท (คนเลี้ยงช้าง) เป็นชาวมอญได้เข้ารับราชการเป็นขุนวัง ได้ลักพาตัวพระราชธิดาของพ่อขุนรามคำแหงหนีไปอยู่กรุงหงสาวดี ต่อมาได้รับสถาปนาเป็นพระเจ้าแผ่นดินทรงพระนามว่าพระเจ้าฟ้ารั่ว เมืองตากเป็นธานีเมืองของกรุงสุโขทัย ได้มีช้างเผือกอาละวาดพ่อขุนรามคำแหงทรงทราบพระองค์ทรงประกอบพิธีเสี่ยงทายและทรงเสี่ยงสัจยอชฐานว่า หากช้างเผือกเชือกนี้เป็นช้างคู่บุญบารมีกษัตริย์นครใดก็ขอให้พ่ายหน้าไปทางทิศนั้น สิ้นคำอชฐาน ช้างเผือกเปล่งเสียงร้องกึกก้องพร้อมพ่ายหน้าไปทางทิศตะวันตก พ่อขุนรามคำแหงทราบทันทีว่าเป็นช้างเผือกคู่บุญบารมีของพระเจ้าฟ้ารั่ว จึงให้ทหารนำสาส์นไปแจ้งว่าจะนำช้างมามอบให้ ทหารที่ติดตามช้างเผือกมาจนถึงบริเวณเชิงเขาจึงนำเพนียดล้อมเอาไว้ และได้ทำพิธีมอบช้างให้กับพระเจ้าฟ้ารั่ว ณ ที่แห่งนี้

(7) **พระธาตุเมืองเก่าห้วยลึก** ตั้งอยู่บริเวณห้วยลึก ห้วยธาตุริมฝั่งแม่น้ำเมยทางทิศใต้ของชุมชนแม่ด้าน สันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งของเมืองลวดเก่า จากการสำรวจของกรมศิลปากร เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2502 พบซากเมืองโบราณอยู่ในป่าด้านทิศใต้บ้านแม่ด้านริมฝั่งแม่น้ำเมย ภายในเมืองโบราณมีแนวเทินดินมีคูคันเป็นกำแพงเมืองโบราณ

**หมายเหตุ : ภาพสถานที่ท่องเที่ยว จาก <http://www.tok.go.th/>

บทที่ 4 คนดีศรีเมืองตาก

บุคคลที่กระทำความดีในสังคม ย่อมก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น เกิดความสงบสุข อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านและชุมชน และส่งผลทำให้เกิดความสันติสุขต่อประเทศไทยและสังคมโลก ดังนั้นการทำความดีตามหลักศีลธรรม จริยธรรมและหลักธรรมทางศาสนา เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองและผู้อื่น การที่เราจะฝึกตนให้เป็นคนดีได้นั้น เราต้องมีความตั้งใจในการทำความดีต่างๆ ด้วยใจจริง นอกจากนี้ควรได้ศึกษาการทำความดีของบุคคลสำคัญต่างๆ จะได้นำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนของเรา รวมทั้งให้เกิดความชื่นชม และเห็นคุณค่าของการกระทำความดีอีกด้วย

จังหวัดตากก็มีบุคคลในท้องถิ่นที่ทำความดีเพื่อประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ความมั่นคงของท้องถิ่น และประเทศชาติในอดีต และควรนำมาเป็นแบบอย่างหลายท่าน อาทิเช่น

4.1) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ที่มา : <http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/tak/tak220.html>

จากเว็บไซต์ <http://kanchanapisek.or.th>

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระราชสมภพ ณ วันอาทิตย์เดือน 5 ขึ้น 15 ค่ำ จ.ศ.1096 ปีชวดตรงกับวันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2277 เดิมชื่อสิน บิดาชื่อโฮง มารดาชื่อนางนกเอี้ยง เป็นบุตรบุญธรรมของพระยาจักรี เมื่ออายุได้ 9 ขวบเรียนหนังสือที่สำนักพระอาจารย์ทองดี ณ วัดโกสุมวาส พออายุได้ 13 ปี ถวายตัวทำราชการเป็นมหาดเล็กในพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ครั้นอายุได้ 21 ปี ได้อุปสมบท ณ วัดโกสุมวาส บวช

ได้ 3 พระราชกัณลาสิกขาบทมาทำราชการเหมือนเดิม จนกระทั่งสมัยพระเจ้าเอกทัศได้รับโปรดเกล้าให้เป็นหลวงยกกระบัตรเมืองตาก เมื่อ พระยาตากถึงแก่กรรมก็ได้เลื่อนเป็น พระยาตาก พ.ศ. 2308 ได้เลื่อนเป็นพระยา-วชิรปราการ ผู้สำเร็จราชการเมืองกำแพงเพชร แต่ไม่ได้ไปครองเมืองกำแพงเพชรเพราะต้องต่อสู้ข้าศึกเพื่อรักษาพระนคร แต่จากความอ่อนแอของผู้บัญชาการและขาดการประสานงานที่ดีทำให้พระยา-วชิรปราการ ท้อแท้เห็นว่าอยู่รักษาพระนครต่อไปก็ไม่มีประโยชน์ ดังนั้นวันเสาร์เดือนยี่ ขึ้น 4 ค่ำ ปี จอ พ.ศ.2309 จึงรวบรวมสมัครพรรคพวกได้ประมาณ 500 คนตีฝ่าพม่าไปทางทิศตะวันออก รวบรวมหัวเมืองชายทะเลตะวันออกได้แก่ ระยอง จันทบุรี ตราด พอถึงเดือน 11 พ.ศ.2310 ก็ยกทัพเข้าตีเมืองธนบุรีประหารนายทองอินผู้รักษาเมืองธนบุรีให้พม่าแล้วก็ผ่านายสุกี้ที่ค่ายโพธิ์สามต้นตายในที่รบซึ่งเท่ากับ กอบกู้เอกราชไทยกลับคืนได้ จากนั้นก็ได้ย้ายราชธานีจากพระนครศรีอยุธยาไปกรุงธนบุรี ครองราชย์อยู่ได้ 15 ปี ก็เสด็จสวรรคตเมื่อวันเสาร์ เดือน 5 แรม 9 ค่ำ จ.ศ.1144 ปีชวด ตรงกับวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2325 รวมพระชนมายุ 48 พรรษา

พระเกียรติคุณ

ทรงกอบกู้เอกราชคราวเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ครั้งที่ 2

4.2) เจ้าพ่อพะวอ

ที่มา : http://historicalanna01.blogspot.com/2011/04/blog-post_19.html

จากเว็บไซต์ <http://kanchanapisek.or.th>

ประวัติ

ไม่มีหลักฐานยืนยันว่าท่านคือใคร เพียงแต่มีประวัติเล่าต่อกันมาว่าท่านเป็นยอดนักรบสมัยโบราณ เป็นชายชาตินักรบมีศักดิ์ฐานะ เป็นแม่ทัพ ทัพหน้าด่านเส้นทางสายแม่ละเมา ซึ่งในอดีตเป็นเส้นทางเดินทัพของพม่าที่ยกกำลังเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ท่านได้ต่อสู้ด้วยความสามารถ เพื่อพิทักษ์ผืนแผ่นดินด้วยน้ำใจหา

หาญและได้เสียชีวิตลง ณ บริเวณด้านแม่ละเมา สถานที่ตั้งศาลเจ้าพะวอ ในทุกวันนี้ศาลเจ้าพ่อพะวอเป็นที่ประดิษฐานของพระรูปจำลองเจ้าพ่อพะวอ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ขนาดเท่าองค์จริงจากบุคลิกแสดงออกกับเอกลักษณ์ของนักรบโบราณใบ หน้าเครียด ซึ้งซึ้ง ดุตั้งแต่แวตแฝงไว้ด้วยความเมตตาถึงจ้าวเป็นอาวุธ ด้วยความเลื่องลือและอิทธิฤทธิ์เป็นที่เลื่องลือชาวบ้านและบุคคลจากถิ่นอื่นๆได้ให้ความเคารพนับถือกล่าวกันว่าท่านชอบเสียงปืนมาก

ผลงาน/เกียรติคุณที่ได้รับ

เป็นแม่ทัพหน้าด่านเส้นทางสายแม่ละเมา จังหวัดตาก เป็นชายชาตินักรบผู้พิทักษ์ผืนแผ่นดินด้วยน้ำใจหาญกล้ากระทั่งถึงแก่ ชีวิตด้วยความเสียสละเพื่อบ้านเมือง

4.3) นางสาวลย์ อัมเอบ

ที่มา : <http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/tak/tak241.html>

จากเว็บไซต์ <http://kanchanapisek.or.th>

ประวัติ

นางสังวาลย์ อัมเอบ เกิดวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2456 บิดาชื่อนางจัน น้อยเจริญ มารดาชื่อนางบุญมา น้อยเจริญ อยู่บ้านเลขที่ 96 ซอย 21 ถนนมหาทไทยบำรุง ตำบลระแหง อำเภอเมือง จังหวัดตาก เมื่ออายุ 7-8 ขวบ ได้ไปชมการเล่นหุ่นกระบอก “คณะแม่ตาด” จากอ่างทอง ซึ่งมาแสดงที่วัดมะเขือแจ้ เกิดชอบใจ ตาจันทร์จึงหาไม้มาแกะเป็นตัวเล็กๆให้เล่น ต่อมาพ่อแม่ไปกาญจนบุรี อยู่อยุธยา ก็ซื้อหุ่นกระบอกมาช่วยกันตกแต่ง โดยมีนายจัน ทำมือ นางสาวลย์เขียนหน้าเขียนตา แต่งตัว แม่บุญมาเขียนบทด้วยการลอกเลียนจากคณะแม่ตาดผสมกับการสร้างสรรค์จากจินตนาการของศิลปินผู้มีมันสมองเป็นเลิศ นางสาวลย์ได้เริ่มเล่นหุ่นกระบอกอย่างจริงจังเมื่ออายุ 20 ปี โดยตั้ง “คณะสังวาลย์ศิลป์” ขึ้น อายุ 25 ปีแต่งงานกับจ.ส.ต.ชัยพฤกษ์ อัมเอบ “คณะสังวาลย์ศิลป์” จะเล่นทั้งใน จังหวัดตากและใกล้เคียง และเมื่อระหว่างวันที่ 24-31 มีนาคม พ.ศ.2537 แสดงหน้าพระที่นั่งที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยในงานมหกรรมหุ่นกระบอกไทย สำหรับในจังหวัดตากที่ขาดไม่ได้คืองานฉลองรัฐธรรมนูญและงานสมเด็จพะเจ้าตากสินมหาราช ปัจจุบันหุ่นกระบอกคณะสังวาลย์

ศิลปินก็ยังได้รับเชิญไปบ้างแต่ก็ไม่มากเหมือนสมัยก่อนเพราะนางสังวาลย์ชราภาพและไม่มีผู้สืบทอดนางสังวาลย์เป็นบุคคลที่ปฏิบัติตนอยู่ในความดีมีคุณธรรมอุทิศตนเพื่อการศึกษาและสังคมดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมด้านการแสดงเป็นที่น่ายกย่อง

ผลงาน/เกียรติคุณที่ได้รับ

1. เป็นผู้เชิดหุ่นกระบอกคนเดียวในจังหวัดตาก
2. เป็นนักประดิษฐ์หุ่น
3. เป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม
4. ได้รับวุฒิปดต่าง ๆ ที่ประกาศให้รู้คุณงามความดีที่ได้ทำแก่สังคม เช่น
 - พ.ศ.2533 ได้รับเกียรติบัตรจากผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
 - พ.ศ.2537 แสดงหน้าพระที่นั่งเนื่องในงาน"มหกรรมหุ่นไทย"ที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ได้รับพระราชทานของที่ระลึกจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

4.4) ครูชั้น

ที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/wcenter/2010/06/08/entry-1>

จากเว็บไซต์ <http://oknation.nationtv.tv>

ประวัติ

นายสมพงษ์ หมื่นจิตต์ หรือ ครูชั้น เกิดวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2502 ตำบลหนองบัวเหนือ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก บิดาชื่อ นายสุพจน์ หมื่นจิตต์ มารดาชื่อ นางลำดวน หมื่นจิตต์ เรียนจบระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา บรรจุเข้ารับราชการครูครั้งแรก ณ โรงเรียนบ้านแม่กลองเก่า อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2522 และได้เสียชีวิตด้วยโรคติดเชื้อในปอด ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2544 โดยก่อนเสียชีวิตมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านไม้กระพง ตำบลโมโกร อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ซึ่งระหว่างเป็นครูท่านได้แต่งเพลงเพื่อชีวิตนับ 100 เพลง จนมีชื่อเสียงโด่งดัง ออกเทปและซีดีจำหน่าย เพื่อนำรายได้มาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสในชนบท นอกจากนี้ครูชั้นยังได้แต่งเพลงและเล่นดนตรี เพื่อหารายได้เก็บ 3 แสนบาท จัดตั้ง "มูลนิธิเพื่อเด็กน้อย" โดยหวังให้เด็กได้มีโอกาสเรียนหนังสือและมีอาหารกลางวันอย่างเพียงพอ.

ผลงาน/เกียรติคุณที่ได้รับ

1. ได้มอบโล่รางวัล “ดนตรีศรีเมืองตาก” ในฐานะที่ทำคุณประโยชน์ให้กับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) และชาวจังหวัดตาก
2. มีโอกาสแสดงดนตรีเฉพาะพระพักตร์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ถึง 3 ครั้ง
3. ได้รับการยกย่องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเรื่องเพลงแนะนำการท่องเที่ยวเมืองตาก
4. ได้รับเชิญจาก สพช. ให้เป็นวิทยากร จัดทำเพลงให้กับสมาชิกสภาเด็กแห่งชาติ
5. ได้รับการเสนอชื่อจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้เป็นศิลปินแห่งชาติ
6. ได้รับโล่เกียรติยศเป็นศิษย์เก่าดีเด่นของสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
7. ได้รับการประกาศเกียรติคุณจากชมรมผู้สื่อข่าว ในสาขาพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชนบท
8. ได้รับเกียรติเชิญเข้าร่วมเป็นศิลปินในโครงการ “ศิลปินรักษ์ผืนป่าตะวันตก”

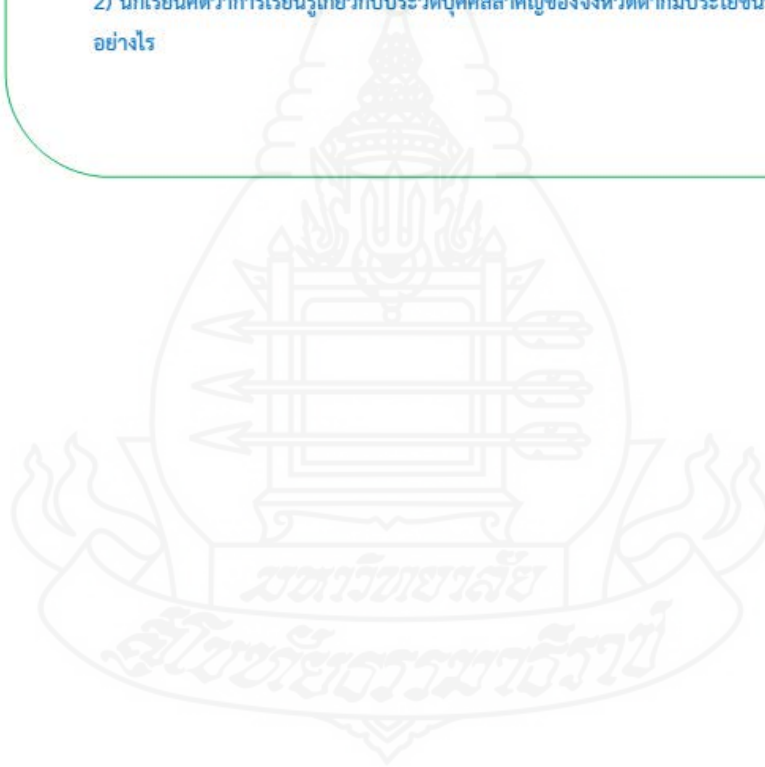
บุคคลสำคัญในจังหวัดตากได้สร้างผลงานอันมีคุณค่าก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติ เป็นวีรบุรุษผู้กล้าหาญ มีความเสียสละชีพเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินอันเป็นมรดกที่บรรพชนชาติไทยได้สละชีวิตปกป้องอย่างหวงแหนสืบทอดกันมาจนถึงยุคสมัยของท่าน จึงสมควรแก่การยกย่องและเคารพเทิดทูนวีรกรรมของท่าน รวมทั้งควรได้ศึกษาประวัติและการทำความดีของท่านเหล่านี้และนำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนของเรา รวมทั้งทำให้เกิดความชื่นชม และเห็นคุณค่าของการทำความดีอีกด้วย

ถามนิด .. สะกิดใจ

- 1) จากประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดตาก นักเรียนคิดว่าบุคคลเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) นักเรียนคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดตากมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญในจังหวัดตาก

(1) ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ศาลนี้แต่เดิมอยู่ที่วัดดอยเขาแก้วฝั่งตรงข้ามกับตัวเมือง ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 ชาวเมืองเห็นว่าศาลนั้นไม่สมพระเกียรติ จึงช่วยกันสร้างศาลขึ้นใหม่ พร้อมกับให้กรมศิลปากรหล่อพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ขนาดใหญ่กว่าพระองค์จริงเล็กน้อย ในพระอิริยาบถที่กำลังประทับอยู่บนราชอาสน์ มีพระแสงดาบพาดอยู่ที่พระเพลา ที่ฐานพระบรมรูปมีคำจารึกว่า พระเจ้าตากสินกรุงธนบุรี ทรงพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2277 สวรรคต พ.ศ. 2325 รวม 48 พรรษา

(2) **ศาลเจ้าพ่อพะวอ** เจ้าพ่อพะวอ คือนายด่านแม่ละเมาที่ต่อสู้กับศัตรูเพื่อปกป้องแผ่นดินไทยเรา จนถึงแก่ชีวิต เกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์ชาติไทยในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ด้วยความรักผูกพันวิญญาณของท่านได้วนเวียนสิงสถิต ณ ขุนเขาพะวอซึ่งนับวันความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจบารมีของท่านผู้คนจากทุกสารทิศต่างหลั่งไหลแวะเวียนมากราบไหว้มิได้ขาด นอกจากจะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่มืองของจังหวัดตาก ปัจจุบันนี้ท่านยังเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญยิ่งของคนไทยทั้งมวลอีกด้วย

(3) **ศาลเจ้าพ่อขุนสามชน** ศาลเจ้าพ่อขุนสามชนแห่งนี้ มีที่มาที่เกี่ยวกับตำนานพ่อขุนสามชน เจ้าเมืองจตุรพักตรพิมานซึ่งก็คืออำเภอแม่ระมาดในปัจจุบัน พ่อขุนสามชนเป็นขุนศึกเชี่ยวชาญเชิงยุทธ ในการสงคราม และทรงมีความโอบอ้อมอารี รักไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน เอาใจใส่ดูแลขุนนาง ข้าราชการในเมืองจตุรพักตรพิมานพ่อขุนสามชนรักใคร่นับถือยำเกรงท่านมาก ยิ่งกว่านั้น พ่อถึงวันธรรมสวนะ ก็ทรงสั่งสอนในเรื่องของธรรมแก่ราษฎรมิได้ขาด ยังปรากฏพระแท่นอาสนะ และพระพุทธรูปอยู่ทุกวันนี้

**หมายเหตุ : ภาพสถานที่ท่องเที่ยว จาก <http://www.tak.go.th/>

บทที่ 5 เมืองตากหลากหลายวัฒนธรรม

จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญมากมาย เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีหลายชนเผ่า ดังนั้น ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน การสร้างที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมต่างๆ ในแต่ละท้องถิ่น จึงมีความแตกต่างและหลากหลาย และเนื่องจากชาวจังหวัดตากส่วนหนึ่งมีเชื้อสายล้านนา จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกับคนทางเหนือ อีกส่วนหนึ่งเป็นประเพณีของชาวไทยภูเขา ซึ่งมีทั้งหมด 6 เผ่า คือ กะเหรี่ยง(มากที่สุด) ม้ง เ้า มูเซอ ลีซอ และ อีเก้อ ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีเหล่านี้มีสิ่งที่คล้ายคลึงกัน คือ ความเคารพบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ก่อให้เกิดรากเหง้าขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม มาถึงปัจจุบัน

5.1 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมในจังหวัดตาก

5.1.1) วัฒนธรรมทางภาษา

ภาษาของกลุ่มชนต่าง ๆ ในจังหวัดตาก มีความแตกต่างกันไปตามสภาพของชนกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย ชาวไทยภาคเหนือที่ใช้ภาษากลาง ภาษาถิ่น และภาษาคำเมือง

บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง ได้แก่ บริเวณอำเภอเมือง อำเภอแม่สอด บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือ ได้แก่ บริเวณอำเภอสองแคว อำเภอบ้านตาก อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง

ภาษาไทยใหญ่ ยังใช้ระหว่างพวกไทยใหญ่ด้วยกัน เช่น ในตำบลท่าสายลวด บางส่วนของตำบลแม่สอดและตำบลแม่ยะ

ภาษาชาวไทยภูเขา เช่น ภาษากะเหรี่ยง ภาษาม้ง ภาษามูเซอ จะใช้เป็นภาษาพูดในกลุ่มชาวไทยภูเขาด้วยกัน และใช้ภาษาไทยเหนือผสมกับภาษาไทยกลางโดยทั่วไป

5.1.2) วัฒนธรรมด้านอาหารการกิน

ในแต่ละท้องถิ่นจะมีการปรุงอาหาร ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมานาน โดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

จังหวัดตากได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านในจังหวัดได้คิดค้นกรรมวิธีประกอบอาหาร การถนอมอาหารไว้มากมายหลายชนิด แต่ละชนิดล้วนแต่แสดงถึงภูมิปัญญาชาวบ้านและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ และจากการที่จังหวัดตากมีอาณาเขตติดกับประเทศเมียนมาร์ทำให้ได้รับอิทธิพลทางด้านอาหารมาจากคนเมียนมาร์ด้วย

อาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดตาก อันแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัด ได้แก่

(1) เมี่ยงคำเมืองตาก หรือเมี่ยงจอมพล

ที่มา : http://www.m-culture.go.th/tak/ewt_news.php?nid=487&filename=index

จากเว็บไซต์ <http://www.m-culture.go.th>

ลักษณะเด่นและส่วนประกอบของเมี่ยง คือ มะพร้าวขูด ข้าวตากแห้งทอด ถั่วลิสงคั่ว กุ้งแห้ง แคนหมู่มะนาว หัวหอมแดง ชিং หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ พริกขี้หนูสด เต้าเจี้ยว ข้าวเกรียบชุบน้ำให้อ่อนตัว นำส่วนประกอบทั้งหมดห่อด้วยข้าวเกรียบใส่น้ำเต้าเจี้ยว ท่อพอดีคำ รับประทานเป็นของว่าง

(2.) กะบองจ้อ

ที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/borderline/2012/02/26/entry-1>

จากเว็บไซต์ <http://oknation.nationtv.tv>

มาจากภาษาพม่า หมายถึงผักทอดโดยนำมาชุบแป้งก่อนทอด ลักษณะจะกรอบนอก สีเหลือง ไข่ แป้งแป้งซึ่งเป็นแป้งจากพม่าทำจากถั่วลิสงอ่อน ปัจจุบันมีการนำผักชนิดอื่น เช่น มะละกอดิบ น้ำเต้า

ถั่วอก มาชุบแป้งทอด โดยน้ำจิ้มที่มีส่วนผสมของ น้ำมะขามเปียก น้ำอ้อยเคี้ยว เกลือ ถั่วลิสงป่น และ กระเทียม มีรสเปรี้ยว หวาน มัน

(3) ฮาละหว่า

ที่มา : http://www.biogang.net/blog/blog_detail.php?uid=62081&id=3200

จากเว็บไซต์ <http://www.biogang.net>

เป็นขนมหวานมาจากพม่า ตัวขนมทำจากแป้งข้าวเจ้า น้ำตาลทราย กะทิ เมล็ดสาคุเล็ก หน้าขนม เช่นเดียวกับเสฉู่ รสชาติหวานมันบรรจุในภาดกลมใหญ่ทรงพม่า และตัดขายเป็นชิ้นเล็ก

(4) กวยเตี๋ยวพื้นเมือง

ที่มา : ภาพโดย คุณณญา จันทศิริรัตน์

ลักษณะเด่นคือใช้เส้นชนิดเล็กปรุงด้วยกุ้งแห้งป่น แคบหมูชิ้นเล็ก หอมกระเทียมเจียว หมูบะช่อ ถั่วฝักยาวหั่นเฉียง น้ำตาลทราย น้ำมันาว น้ำปลาทั้งชนิดแห้ง และน้ำ

ลักษณะเด่นคือใช้เส้นชนิดเล็กปรุงด้วยกุ้งแห้งป่น แคมหมูชิ้นเล็ก หอมกระเทียมเจียว หมูบะซ้อ ถั่วฝักยาวหั่นเฉียง น้ำตาลทราย น้ำมันาว น้ำปลาทั้งชนิดแห้ง และน้ำ

(5) แกงมะแอ้(มะแฮะ)

ที่มา : <http://travel.trueid.net/detail/78107>

จากเว็บไซต์ <http://travel.trueid.net>

ใช้ถั่วมะแอ้ต้มให้เปื่อยแล้วใช้พริกแกงส้มผสมปลาอย่าง โดยเอาพริกแกงผัดกับหมูที่จะใส่แล้วใส่หม้อ ต้มรวมกับถั่วมะแอ้ปรุงรสตามชอบ ใส่ น้ำปลา น้ำมะขามเปียก ใบชะอม กินกับข้าวเหนียวทอดหรือย่าง ถ้าจะให้อร่อยมากขึ้นต้องใส่ปลาร้าและใบส้มป่อย

(2.6) ยำข้าวเกรียบ

ที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/551287>

จากเว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org>

ใช้ข้าวเกรียบมีงาทำเองของพื้นบ้านมายำรวมกับน้ำพริกกุ้งน้ำพริกเผาใส่ถั่วฝักยาว แครอท แต้หมู

5.1.3) วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย

การแต่งกายของคนจังหวัดตาก มีลักษณะแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติของกลุ่มชนคนเมือง เนื่องจากมีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งบ่งบอกเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น และได้มีการเปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมดูสวยงามไปตามยุคสมัย ขณะเดียวกับการแต่งกายตามแบบสากลนิยมก็ได้เข้ามาแพร่หลายอีกด้วย

ภาพลักษณะการแต่งกายของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในจังหวัดตาก

ที่มา : คุณัญญา จันทศิริตัน

5.1.4) วัฒนธรรมด้านการแสดงและการละเล่นพื้นเมือง

หนึ่งในศิลปะพื้นบ้านที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ของจังหวัดตาก คือ หุ่นกระบอกโบราณของจังหวัดตาก หุ่นกระบอกจะทำมาจากลูกตาลแห้ง นำไม้ไผ่ตกแต่งเป็นแขนเป็นขา ใช้ถ่านหุงข้าว แต่งแต้มเขียนคิ้วเขียนลูกตา ใช้เช็ดโปมา ประกอบกับร้องรำทำเพลง ให้ลูกหลานดูในยามว่างงาน และพัฒนามาเป็นหุ่นกระบอกที่สวยงามในปัจจุบัน มีการแต่งเพลงร้องบ่งบอกเรื่องราวของวิถีชีวิตในชุมชน เพื่อสร้างความสนุกสนาน ซึ่งได้ลดบทบาทลงเมื่อมีภาพยนตร์เข้ามาแทนที่

ภาพการเล่นหุ่นกระบอกโบราณของคุณยายสังวาลย์ อิ่มเอิบ

ที่มา : <https://www.facebook.com/laoruengmuengtak/photos/pch.731002593656617/731002433656633/?type=3&theater> จาก facebook เล่าเรื่องเมืองตาก

5.1.5) ประเพณีพื้นเมือง

จังหวัดตาก มีประเพณีที่สำคัญ ที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน คือ

ภาพการลอยกระทงสายในประเพณีวันลอยกระทงของชนจังหวัดตาก

ที่มา : <https://thai.tourismthailand.org>

(1) งานประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป 1000 ดวง จัดขึ้นทุกปีในช่วง เดือนพฤศจิกายน ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 จัดขึ้นทุกปีในช่วงเดือนพฤศจิกายน ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 เป็นประเพณีเก่าของชาวจังหวัดตากที่สืบทอดกันมาช้านานและแตกต่างจากการลอยกระทงทั่ว ๆ ไป คือ ตัวกระทงทำด้วยกะลามะพร้าว หรือวัสดุธรรมชาตินำมาติดเย็บเป็นกระทง ชาวบ้านจะนำกระทงซึ่งภายในบรรจุด้วยซีดี หรือ เชื้อเพลิงที่เตรียมไว้แล้วจุดไฟปล่อยลงในแม่น้ำปิง กระทงจะห่างเท่า ๆ กัน สม่่าเสมอไม่ขาดสาย จะทำให้กระทงส่องแสงระยิบระยับ เต็มท้องน้ำลอยไปตามสายน้ำของลำน้ำปิงดูสวยงาม

ภาพขบวนแห่ในประเพณีขึ้นธาตุเดือน 9

ที่มา : <https://thai.tourismthailand.org>

(2) **ประเพณีขึ้นธาตุเดือน 9** จัดขึ้นในวันขึ้น 14 ค่ำ และ 15 ค่ำ ตรงกับเดือน 9 ของภาคเหนือ หรือตรงกับเดือน 7 ของไทย ช่วงประมาณเดือนมิถุนายน หรือปลายเดือนพฤษภาคมของทุกปี งานขึ้นธาตุเดือน 9 เป็นงานบุญที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระบรมธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภายในงานจะมีการจัดขบวนแห่ เช่น ขบวนกลองยาว ขบวนปี่จ้อยไทยทาน ขบวนต้นเงิน ขบวนต้นผ้าป่า ขบวนตุงไชย ผ้าห่มองค์พระธาตุ โดยเริ่มจากหนองเสม็ดผ่านสะพานบุญไปยังวัดพระบรมธาตุ เพื่อทำพิธีถวายผ้าห่มองค์พระธาตุ และทำพิธีบวงสรวงเจตีย์พุทธหัตถ์ซึ่งเป็นเจตีย์ที่พ่อขุนรามคำแหงฯ ที่ได้สร้างไว้ในคราวทำสงครามยุทธหัตถีชนะขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด ที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของวัดพระบรมธาตุ และจะทำพิธีทำบุญตักบาตรตามประเพณี ณ วัดพระบรมธาตุ

ภาพการเล่นโยนลูกช่วงของชาวม้ง
ที่มา : ภาพโดย คุณณัฏฐา จ่านงค์รัตน์

(3) **ประเพณีปีใหม่ม้ง** เป็นงานรื่นเริงของชาวเขาเผ่าม้งโดยมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุก ๆ ปี หลังจากได้เก็บเกี่ยวผลผลิตในรอบปีเรียบร้อยแล้ว โดยมากจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี เป็นการฉลองถึงความสำเร็จในการเพาะปลูกของแต่ละปี ซึ่งจะต้องทำพิธีบูชาถึงผีฟ้า- ผีป่า - ผีบ้าน ที่ให้ความคุ้มครอง และดูแลความสุขสำราญตลอดทั้งปี รวมถึงผลผลิตที่ได้ในรอบปีด้วย ซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะทำการฉลองกันอย่างพร้อมเพรียงกัน หรือตามวัน และเวลาที่สะดวกของแต่ละหมู่บ้าน โดยทุกคนจะหยุดหน้าที่การงานทุกอย่างในช่วงวันดังกล่าวนี้ และจะมีการจัดการละเล่นต่าง ๆ ในงานขึ้นปีใหม่ เช่น การโยนลูกช่วง การตีลูกช้าง การร้องเพลงม้ง การเต้นรำต่าง ๆ เป็นต้น

ภาพการต๋านก๋วยสลากของชาวบ้าน ต.แม่จะเรา อ.แม่ระมาด จ.ตาก
ที่มา : ภาพโดย คุณัญญา จันทศิริรัตน์

(4) ประเพณีต๋านก๋วยสลาก กระทำกัน ในเขตอำเภอตากะวันตกของจังหวัดตาก 5 อำเภอ คือ อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภออุ้มผาง และอำเภอบ้านตาก อำเภอเมืองตาก บางส่วนกำหนดภายในเดือนสิบ (เดือนสิบสองเหนือคือก่อนออกพรรษา 1 เดือน)

ต๋านก๋วยสลากเป็นประเพณีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยการจัดของไทยทานบรรจุในชะลอม (ก๋วย) ใบเล็กๆ ของไทยทานที่ใส่ในชะลอมจะเป็นพวกอาหาร ขนม ผลไม้หรือของใช้อื่นๆ แล้วรวบรวมนำไปถวายพระที่วัด ไม่เฉพาะเจาะจงพระผู้รับ แต่จะถวายโดยการจับสลาก

5.2 สาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นแตกต่างกัน

การที่แต่ละท้องถิ่นในจังหวัดตากมีลักษณะทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน เนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

- 1) ความหลากหลายทางเชื้อชาติ และศาสนา จังหวัดตากมีหลายเผ่า ทำให้มีลักษณะทางสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ คติความเชื่อต่างๆ แตกต่างกัน
- 2) ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ จังหวัดตาก มีทำเลที่ตั้ง สภาพลมฟ้าอากาศ แตกต่างกัน ทำให้มีลักษณะการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่ต่างกัน
- 3) รูปแบบการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพของคนในจังหวัดตากที่แตกต่างกัน คือ มีการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและในภาคอุตสาหกรรมย่อมมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับวิธีการผลิต การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ทำให้ความเชื่อและค่านิยมทางสังคมมีความแตกต่างกันไปด้วย เช่น คนในสังคมเกษตรกรรมย่อมมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมากกว่าคนในสังคมอุตสาหกรรมที่มักจะไม่มีความผูกพันกับวัตถุหรือเทคโนโลยีต่างๆ

ดังนั้นเราจำเป็นต้องยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เพราะวัฒนธรรมของท้องถิ่นไหนย่อมบ่งบอกถึงความเจริญและประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนั้น ซึ่งคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ต่างก็มี

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณีพิธีกรรม และภูมิปัญญาของคนในชุมชน อันบ่งบอกถึงความเป็น อัตลักษณ์ อันสะท้อนถึงวิถีชีวิตอันเรียบง่ายของคนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้สังคมไทยมีจารีต ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามสืบต่อไป จังหวัดตาก เป็นดินแดนแห่งความหลากหลายทางประเพณีและวัฒนธรรม การ เผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ในการทำพิธีอย่างถูกต้อง จึงเป็นการรักษา เอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีความหลากหลายให้คงอยู่อย่างยั่งยืนตลอดไป

ถึงแต่ละท้องถิ่นจะมีวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน แต่เราก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ถ้าเรายอมรับเข้าใจ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งจะทำให้ประเทศ ของเราเจริญก้าวหน้า คนในประเทศอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนะครับ

ถามนิด .. สะกิดใจ

- 1) นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด จังหวัดตากจึงมีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่หลากหลาย
- 2) นักเรียนคิดว่าวัฒนธรรมจังหวัดตากมีความสัมพันธ์วัฒนธรรมไทยหรือไม่ อย่างไร
- 3) นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ที่ทุกคนในจังหวัดตาก ควรให้ความสำคัญและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของจังหวัดตาก เพราะเหตุใด

เก็บมาฝาก : สถานที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมทางศาสนาของจังหวัดตาก

(1) **วัดมณีบรรพตวรวิหาร** เป็นวัดหลวงประจำจังหวัด และวัดพัฒนาตัวอย่าง มีอีกชื่อว่า "วัดเขาแก้ว" เนื่องจากในอดีตพื้นที่วัดเป็นภูเขาเตี้ยๆ มีหินแก้วน้ำค้าง ภายในบริเวณวัดมีเจดีย์ทรงมอญย่อเหลี่ยมไม้ 16 ภายในอุโบสถมีพระบรมสาทิสลักษณ์ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่วัดนี้ และเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปแสงทอง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน

(2) **วัดโบสถ์มณีศรีบุญเรือง** เป็นวัดเก่าแก่ของจังหวัด เหตุที่ชาวบ้านเรียกวัดน้ำหัก เพราะในสมัยก่อนบริเวณด้านตะวันตกของวัดเป็นแม่น้ำปิง กระแสน้ำไหลหักวน เนื่องจากเมื่อถึงหน้าน้ำหลาก น้ำจากห้วยแม่ท้อซึ่งไหลแรงมาก ได้ไหลตัดกระแสน้ำของแม่น้ำปิงให้เบนหักมายังทำนบน้ำวัดนี้ ภายในวัดมีบรรยากาศร่มรื่น โบสถ์ และอาคารเรือนไม้สร้างตามศิลปะยุโรป

(3) วัดดอยข่อยเขาแก้ว และวัดกลางสวนดอกไม้

หรือวัดพระเจ้าตาก หรือวัดเสียงทนายบารมีพระเจ้าตาก ตั้งอยู่ริมถนนเลียงเมือง มีโบราณสถานที่สำคัญ ประกอบด้วยโบสถ์มีใบเสมาคู่ที่แสดงว่าพระมหากษัตริย์ทรงอุปถัมภ์เจดีย์ และพระพุทธรูปจำลองอยู่ในโบสถ์ ด้านหน้ามีเจดีย์ 2 องค์ บรรจุอัฐิคาราบิดา มารดาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

(4) วัดพระบรมธาตุ วัดเก่าแก่ของจังหวัด มีองค์พระเจดีย์ที่จำลองมาจากเจดีย์ชเวดากองในพม่า ภายในประดิษฐานพระธาตุสำหรับคนที่เกิดปีมะเมีย (ม้า) วัดแห่งนี้ขึ้นชื่อเรื่องงานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางศิลปะและโบราณคดี มีงานแกะสลักไม้ภายในส่วนต่างๆ ของอุโบสถที่สวยงามวิจิตร มีเรือนไม้โบราณ อีกทั้งในพระอุโบสถยังประดิษฐานหลวงพ่отันใจ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองอีกด้วย

(5) **วัดมณีไพรสณห์** วัดเก่าแก่อีกแห่งของตากที่ตั้งอยู่ในอำเภอแม่สอด เป็นที่ตั้งของโบสถ์โบราณ อายุกว่า 200 ปี เป็นที่ประดิษฐานโบราณวัตถุสำคัญ “พระพุทธรูปโคตมบรมศรีเมืองจอด” หรือ “หลวงพ่อดิ” นอกจากนั้นยังขึ้นชื่อเรื่องเจดีย์วิหารสัมพุทธะที่ล้อมรอบด้วยเจดีย์ขนาดเล็ก 233 องค์ ซึ่งภายในองค์พระเจดีย์เหล่านี้ก็ยังเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปองค์เล็กๆ อยู่กว่า 5 แสนองค์ภายในอีกด้วย

(6) **วัดไทยวัฒนาราม** เดิมชื่อ วัดแม่ดาวเจี๊ว หรือ วัดไทยใหญ่ เป็นวัดในพระพุทธศาสนาภิกาย มหายานของชาวไทยใหญ่ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม พิธีกรรมต่างๆ ได้รับอิทธิพลมาจากสหภาพพม่า ในวัดมี พระพุทธรูปปางสมาธิ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่จำลอง มาจากพระพุทธรูปปางสมาธิอันศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง ของชาวเมือง มั่นขล่าย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวจังหวัดตากศรัทธาเลื่อมใสกันมาก

(7) **วัดชุมพลคีรี** เป็นวัดเก่าแก่มียาวกว่า 200 ปี มีเจดีย์สร้างใหม่จำลองแบบมาจากเจดีย์ชเวดากองของสหภาพพม่า ภายในโบสถ์ประดิษฐานพระพุทธรูปประธานปางมารวิชัย ส่วนในวิหารเป็นที่เก็บกลองโบราณมีอายุกว่า 200 ปี

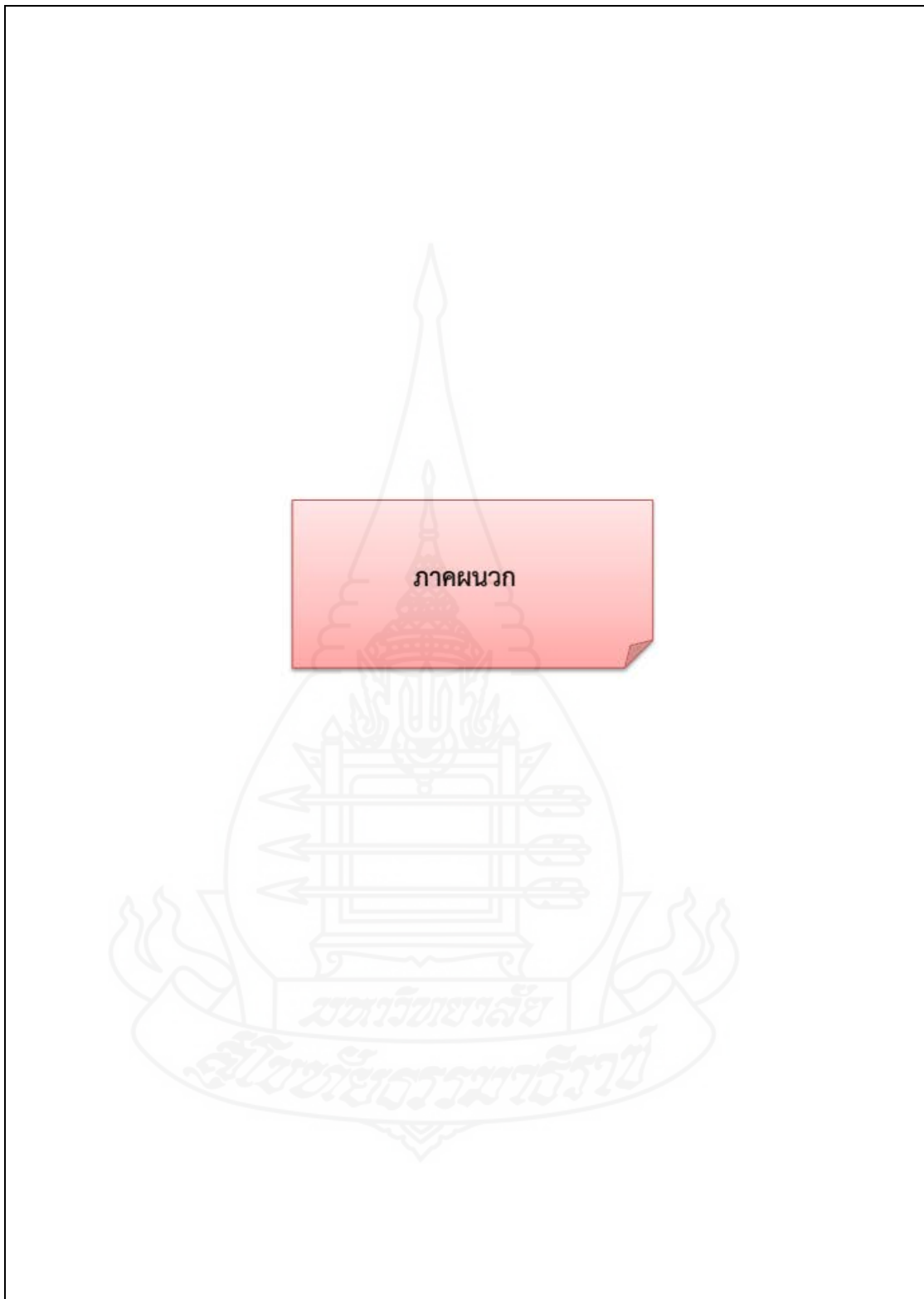

(8) **วัดดอนแก้ว** เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหินอ่อนอันเป็นปฏิมากรรมของชาวพม่าที่มีอยู่ 3 องค์ในโลก แกะสลักจากหินอ่อนทั้งแท่ง โดยองค์แรกประดิษฐานที่ประเทศอินเดีย องค์ที่สองประดิษฐานที่ประเทศปากีสถาน และองค์ที่สามประดิษฐานที่วัดดอนแก้ว หมู่ที่ 6 อำเภอแม่ระมาด

****หมายเหตุ :** ภาพสถานที่ท่องเที่ยว จาก [http:// www.tak.go.th/](http://www.tak.go.th/)

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.(2551). การจำแนกเขตเพื่อการจัดการ
ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี . : กรุงเทพฯ : บริษัท แอดวานซ์ วิชั่น เซอร์วิส จำกัด.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัดตาก.(2555). บรรยายสรุปจังหวัดตากประจำปี
๒๕๕๕. เอกสารอัดสำเนา.
- กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ
จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. (2552). กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. เอกสารอัดสำเนา.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ.(2544).หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว เรื่อง วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดตาก
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒
คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เทียม ไชยน์ทน. อนุสรณ์พิธีพระราชทานเพลิงศพ นายเทียม ไชยน์ทน. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2540.
เปลื้อง ณ นคร. พ่อขุนรามคำแหงมหาราชและพระนารายณ์มหาราช. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2537.
- วิภาดา ตีวงศ์.(2554). ผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองสี่มหาราชที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาลเพชรวิทย์ จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .(2554). รายงานข้อมูล
วิสาหกิจชุมชนจังหวัดตาก ปี 2554. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก.(2556).การดำเนินการกิจที่ได้รับมอบหมายจากสำนักเลขาธิการ
วัฒนธรรม. เอกสารอัดสำเนา.
- สำราญ แดงประเสริฐ. (2542). สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก. ตาก : องค์การบริหารส่วน
จังหวัดตาก.
- สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.กระทรวงวัฒนธรรม. “ตาก” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/tak/tak230.html> สืบค้น 14 ธันวาคม 2558.
- สำนักงานจังหวัดตาก. “จังหวัดตาก” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.tak.go.th.สืบค้น 1 ตุลาคม 2558
- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน). “ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อสำรวจ
ทรัพยากรป่าไม้”[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.gistda.or.th/main/sites/default/files/news/770/file/2_kaarsnabsnunkaarraksaathraphykrpaaaimdwyrbrikkaaraephnthii_7072015-770-4271.pdf

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดตาก

1. ตราประจำจังหวัด
2. คำขวัญประจำจังหวัด
3. ธงประจำจังหวัด
4. ต้นไม้ประจำจังหวัด
5. ดอกไม้ประจำจังหวัด

1. ตราประจำจังหวัด

รูปพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงช้างเผือกหลังน้ำหักชีโนทก หมายถึง เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงยกกองทัพไปช่วยพระเจ้าหงสาวดีรบอังวะนั้น พระมหาอุปราชเมืองพม่า สั่งให้ทหารคูใจคอยตี ขนบและปลงพระชนม์เสียให้ได้ ความแตกรู้ถึงพระกรณสมเด็จพระนเรศวรที่เมืองแครง จึงทรงประชุมชาวเมือง และบรรดาแม่ทัพนายกอง เมื่อเดือน 2 ปีมอก พ.ศ. 2127 ทรงหลังน้ำหักชีโนทกเหนือแผ่นดิน ประกาศอิสรภาพไม่ยอมขึ้นกับเมืองอังวะ อีกต่อไป จังหวัดตากเป็นด่านแรกที่สมเด็จพระนเรศวรทรงช้างยกกองทัพกลับเข้ามาถึงราชอาณาจักรไทย เช่นเดียวกับที่เมืองนี้เคยเป็นทางผ่าน ที่ชาวอินเดียเดินทางเข้าเมืองไทยในสมัยโบราณ

2. คำขวัญประจำจังหวัด

“ธรรมชาติน่ายล

ภูมิพลเชือนใหญ่

พระเจ้าตากเกรียงไกร

เมืองไม้และป่างาม”

3. ธงประจำจังหวัด

ดอกไม้ประจำจังหวัด ชื่อ “ เลี้ยวดอกขาว “		ต้นไม้ประจำจังหวัดตาก ชื่อ “พันธุ์ไม้แดง”	
			
ชื่อสามัญ	Orchid Tree, Purple Bauhinia	ชื่อสามัญ	Iron Wood
ชื่อวิทยาศาสตร์	Bauhinia variegata L.	ชื่อวิทยาศาสตร์	Xylia sylocarpa Var. kerrii (Craib & Hutch.) I. Nielsen
ลักษณะทั่วไป	ต้นสูง 5-10 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดกลม ใบเดี่ยวค่อนข้างกลม ปลายและโคนใบเว้าคล้ายใบแปดติดกัน ใต้ใบมีขน ออกดอกเป็นช่อที่ซอกใบและปลายกิ่ง 6-10 ดอก มี 5 กลีบคล้ายดอกกล้วยไม้ มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกตลอดปี ดอกดกช่วงเดือนพฤศจิกายน - มีนาคม ผลเป็นฝักแบน เมื่อแก่จะแตกเป็น 2 ซีก	ลักษณะทั่วไป	เป็นไม้ยืนต้น สูง 15-30 เมตร กิ่งก้านและยอดอ่อนมีขนละเอียด สีเหลือง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับประกอบด้วย 2 ช่อ ใบแตกออกเป็น 2 ง่าม ใบย่อย 4-5 คู่ รูปไข่หรือรูปไข่แกมขอบขนาน ออกดอกเป็นช่อทรงกลมคล้ายดอกกระถิน ที่ปลายกิ่งและซอกใบ กลีบดอกสีขาว ผล เป็นฝักรูปไต แบน แข็ง
ถิ่นกำเนิด	อินเดีย, มาเลเซีย	ถิ่นกำเนิด	เป็นไม้หลักของป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งทั่วๆ ไป

“ธรรมชาติน่ายล ภูมิพลเขื่อนใหญ่ พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้และป่างาม”

ตารางภาคผนวกที่ 1 การประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยกำหนดค่าคะแนนระดับความคิดเห็นซึ่งมีต่อคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องเมืองตากน่ายล ดังนี้

5	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
4	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	มาก
3	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
2	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	น้อย
1	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.ด้านเนื้อหา					
1. สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3	4	4	11	3.67
2. ความยาวแต่ละเรื่องเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน	3	3	4	10	3.33
3. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้เรียน	3	4	5	12	4.00
4. เนื้อหามีความทันสมัยและถูกต้อง	3	4	5	12	4.00
5. จัดลำดับเนื้อหาต่อการทำความเข้าใจ	4	4	4	12	4.00
6.เนื้อหาสะท้อนความรู้ การปฏิบัติและเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น	4	4	5	13	4.33
รวมคะแนนด้านเนื้อหา	20	23	27	70	3.89
2.ด้านการใช้ภาษา					
1. การใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา	4	4	4	12	4.00
2. การใช้ศัพท์และประโยคไม่ซับซ้อนเหมาะสมกับระดับชั้น	3	4	4	11	3.67
3. การใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน	4	4	4	12	4.00
4. การสะกดการันต์ถูกต้องตามหลักภาษาไทย	4	4	4	12	4.00
รวมคะแนนด้านการใช้ภาษา	15	16	16	47	3.92

คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3		
3.ด้านภาพประกอบ					
1. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	3	4	4	11	3.67
2. ลักษณะของภาพประกอบสีสันสวยงามและชัดเจน	3	4	4	11	3.67
3. ขนาดของภาพประกอบเหมาะสมกับหน้ากระดาษและขนาดของตัวอักษร	3	4	3	10	3.33
4. จำนวนภาพประกอบเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป	3	4	4	11	3.67
5. ภาพประกอบช่วยให้เกิดความรู้และเข้าใจในเนื้อหา	4	3	4	11	3.67
รวมคะแนนด้านภาพประกอบ	16	19	19	54	3.60
4.ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์รูปเล่ม					
1. การจัดทำรูปเล่มเหมาะสม เปิดอ่านได้ง่าย	4	4	4	12	4.00
2. ลักษณะของปกหนังสือน่าสนใจชวนให้อยากอ่าน	4	3	4	11	3.67
3. ขนาดและความหนาของหนังสือ	4	4	4	12	4.00
4. คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์	3	4	4	11	3.67
5. ตัวอักษรที่พิมพ์สวยงาม อ่านง่ายและชัดเจน	3	4	3	10	3.33
6. ขนาดของตัวอักษร การวางจังหวะการพิมพ์ตัวอักษร การจัดช่องว่างระหว่างภาพและตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นและวัย	4	3	4	11	3.67
7. การบรรจุคำหรือข้อความในแต่ละหน้าทำได้เหมาะสม	4	3	3	10	3.33
8. สีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ	4	3	4	11	3.67
รวมคะแนนด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์รูปเล่ม	30	28	30	88	3.67
5.ด้านคุณประโยชน์					
1. ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่น	5	4	5	14	4.67
2. ปลุกฝังให้เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น	3	4	5	12	4.00
3. มีสารประโยชน์เหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3	3	5	11	3.67

คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4. ช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรักความภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3	4	5	12	4.00
5. สามารถนำความรู้ที่ได้จากหนังสือไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	3	4	5	12	4.00
รวมคะแนนด้านคุณประโยชน์	17	19	25	61	4.07
ผลรวมแต่ละด้าน					19.14
สรุปค่าเฉลี่ย					3.83

ตารางภาคผนวกที่ 2 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน้ำ
ชลแบบเดี่ยว

ผู้เรียน	คะแนนแบบฝึกหัดท้ายหน่วย						รวม (60)	ทดสอบหลังเรียน
	1(10)	2(10)	3(10)	4(10)	5(10)	6(10)		
1	10	8	8	8	9	10	53	26
2	8	8	7	8	7	8	46	23
3	7	5	5	6	5	8	36	20
รวม	25	21	20	22	21	26	135	69
เฉลี่ย	8.33	7.00	6.67	7.33	7.00	8.67	45.00	23.00
ร้อยละ	83.33	70.00	66.67	73.33	70.00	86.67	75.00	76.67

$$E_1 / E_2 = 75.00 / 76.67$$

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน้ำ
ชลแบบกลุ่ม

ผู้เรียน	คะแนนแบบฝึกหัดท้ายหน่วย						รวม (60)	ทดสอบหลังเรียน
	1(10)	2(10)	3(10)	4(10)	5(10)	6(10)		
1	8	10	9	9	10	10	56	28
2	9	9	9	10	8	9	54	26
3	8	9	8	10	9	10	54	27
4	8	8	9	8	9	8	50	26
5	8	8	9	9	9	10	53	25
6	9	9	8	8	9	9	52	25
7	6	7	7	8	8	8	44	20
8	5	8	9	7	8	5	42	21
9	6	8	8	7	8	6	43	19
รวม	67	76	76	76	78	75	448	217
เฉลี่ย	7.44	8.44	8.44	8.44	8.67	8.33	49.78	24.11
ร้อยละ	74.44	84.44	84.44	84.44	86.67	83.33	82.96	80.37

$$E_1 / E_2 = 82.96 / 80.37$$

ตารางภาคผนวกที่ 4 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน้ำ
ชลแบบภาคสนาม

ผู้เรียน	คะแนนแบบฝึกหัดท้ายหน่วย						รวม (60)	ทดสอบหลังเรียน
	1(10)	2(10)	3(10)	4(10)	5(10)	6(10)		
1	8	10	9	9	10	10	56	28
2	9	9	9	10	8	9	54	26
3	8	9	8	10	9	10	54	27
4	8	8	9	8	9	8	50	26
5	8	8	9	9	9	10	53	25
6	9	9	8	8	9	9	52	25
7	6	7	7	8	8	8	44	20
8	5	8	9	7	8	5	42	21
9	6	8	8	7	8	6	43	19
10	8	8	9	8	8	9	50	29
11	8	8	8	7	8	9	48	28
12	8	8	9	8	9	8	50	26
13	8	8	9	9	9	10	53	28
14	10	9	8	8	9	8	52	27
15	9	8	9	8	8	9	51	25
16	10	8	9	8	8	10	53	25
17	9	8	8	7	8	9	49	26
รวม	137	141	145	139	145	147	854	431
เฉลี่ย	8.06	8.29	8.53	8.18	8.53	8.65	50.24	25.35
ร้อยละ	80.59	82.94	85.29	81.76	85.29	86.47	83.73	84.51

$$E_1 / E_2 = 83.73 / 84.51$$

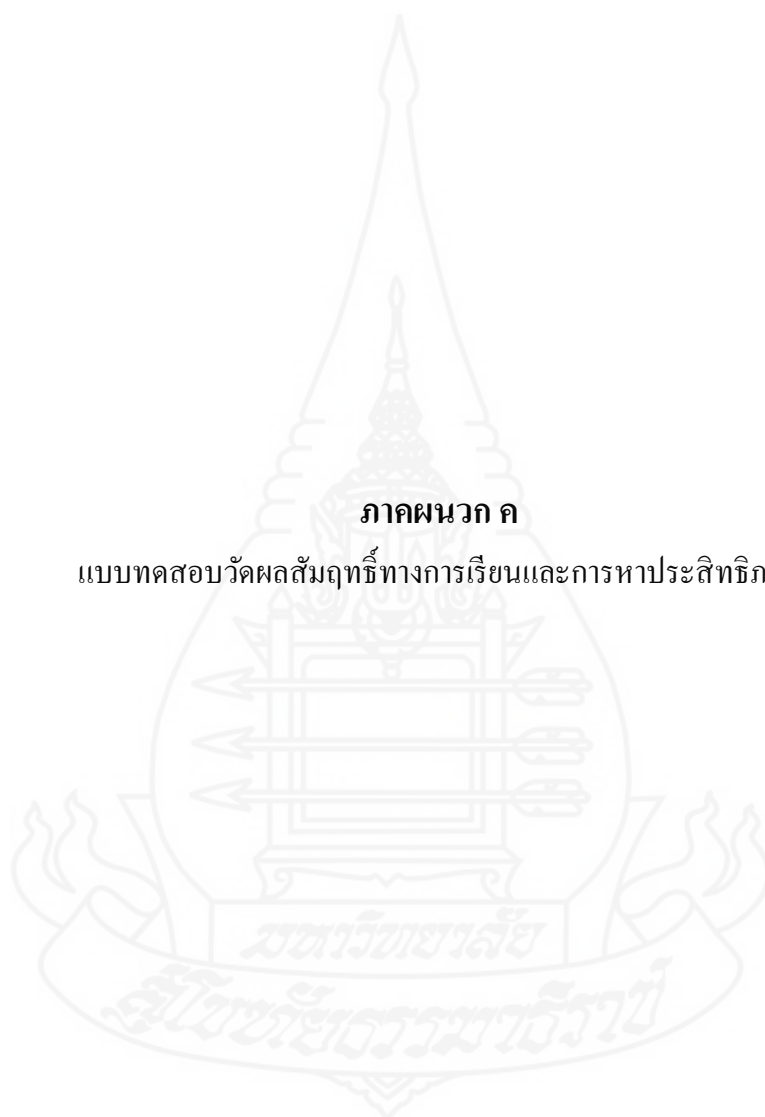
ตารางภาคผนวกที่ 5 แสดงผลการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่าыл กับกลุ่ม
ตัวอย่าง

ผู้เรียน	คะแนนแบบฝึกหัดท้ายหน่วย						รวม (60)	ทดสอบหลังเรียน
	1(10)	2(10)	3(10)	4(10)	5(10)	6(10)		
1	10	10	9	8	9	9	55	29
2	9	9	9	9	8	10	54	30
3	7	7	8	7	7	8	44	21
4	9	8	8	8	8	9	50	24
5	8	9	8	8	8	9	50	23
6	8	7	9	9	8	9	50	20
7	8	9	8	9	9	8	51	28
8	10	8	9	8	8	9	52	22
9	6	7	7	6	7	6	39	21
10	9	8	9	8	9	9	52	27
รวม	84	82	84	80	81	86	497	245
เฉลี่ย	8.40	8.20	8.40	8.00	8.10	8.60	49.70	24.50
ร้อยละ	84.00	82.00	84.00	80.00	81.00	86.00	82.83	81.67

$$E_1 / E_2 = 82.83 / 81.67$$

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการหาประสิทธิภาพ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาสังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 30 ข้อ

ชื่อเลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นักเรียนจะนำแผนที่กายภาพไปใช้

ประโยชน์ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดตากได้อย่างไร

- ก. ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดตาก
- ข. ศึกษาลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดตาก
- ค. ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของคนในจังหวัดตาก
- ง. ศึกษาเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดตาก

2. ถ้านักเรียนต้องการอธิบายภูเขาที่สวยงาม

ในจังหวัดตากให้เพื่อนจังหวัดอื่นฟัง ควรใช้สิ่งใดประกอบการอธิบาย

- ก. เพื่อนที่ไปเที่ยวด้วยกัน
- ข. ภาพถ่ายทางภูมิศาสตร์
- ค. ภาพถ่ายทางอากาศ
- ง. ภาพถ่ายดาวเทียม

3. ข้อใดเป็นข้อมูลที่เราจะได้จากการดู

ภาพถ่ายทางอากาศจังหวัดตาก

- ก. จำนวนประชากร
- ข. ปริมาณทรัพยากร
- ค. ลักษณะทางกายภาพ

ง. สภาพสังคมวัฒนธรรม

4. ข้อใดแสดงว่าคนในจังหวัดตากมี

ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม

- ก. คนที่อาศัยอยู่ติดแม่น้ำปิงมักจะประกอบอาชีพค้าขาย
- ข. อำเภอพบพระมีการจัดงานประเพณีปีใหม่ม้งทุกปี
- ค. ชาวบ้านอำเภอแม่สอดนิยมกินอาหารเจเพราะเชื่อว่าเป็นดีต่อสุขภาพ
- ง. ในช่วงฤดูฝนชาวบ้านในจังหวัดตากจะเก็บเห็ดโคนมาวางขายเป็นจำนวนมาก

5. ข้อใดเป็นการดูแลรักษาแหล่งน้ำได้

เหมาะสมที่สุด

- ก. ยศกรน้ำในคลองที่สะอาดมาใช้
- ข. อนุพงษ์เทน้ำยามาซื้อโรตลงแหล่งน้ำ
- ค. นันทกาบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ
- ง. ชยพัทร์ทิ้งเศษอาหารลงแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มธาตุอาหาร

6. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตากได้อย่างไร

- ก. หาซื้อทรัพยากรมาจากจังหวัดอื่น
- ข. งดเว้นการใช้ทรัพยากรนั้น
- ค. ใช้สิ่งอื่นแทนการใช้
ทรัพยากรธรรมชาติ
- ง. ออกกฎหมายควบคุมการใช้
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มงวด

7. การอพยพย้ายถิ่นของประชากรที่เข้ามาตั้ง
ถิ่นฐานในอำเภอแม่สอดเพิ่มมากขึ้นหลังถูก
ก่อตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อเรื่อง
ใดมากที่สุด

- ก. รายได้
- ข. การศึกษา
- ค. สภาพแวดล้อม
- ง. การปกครองท้องถิ่น

8. การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอ
แม่สอดก่อให้เกิดผลกระทบในแง่บวกต่อ
ชุมชนอย่างไร

- ก. เกิดมลพิษในชุมชน
- ข. คนในชุมชนมีงานทำ
- ค. ทรัพยากรถูกนำมาใช้เพิ่มขึ้น
- ง. ชาวต่างด้าวเข้ามาใช้แรงงานเพิ่มมากขึ้น

9. บุคคลใด ไม่ ช่วยอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตาก

- ก. ชบาอาบน้ำในแม่น้ำปิง
- ข. มะลิใช้น้ำปิงซักเสื้อผ้า
- ค. ดาวเรืองตักน้ำปิงรดน้ำต้นไม้

- ง. จำปาใช้ไม้เขี้ยวช้างต้กลังในแม่น้ำ
ปิง

10. ข้อใด ไม่ใช่ วิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ

- ก. ซื้อทรัพยากรที่หายากกักตุนไว้
- ข. ใช้ทรัพยากรที่หายากอย่างประหยัด
- ค. ใช้สิ่งอื่นทดแทน
ทรัพยากรธรรมชาติที่หายาก
- ง. ปรับปรุงทรัพยากรในท้องถิ่นให้มี
สภาพที่ดีขึ้น

11. ข้อใดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและ
ผู้ขาย

- ก. สุดาไปใช้บริการร้านตัดผม
- ข. คารณพานันทกาไปเลี้ยงข้าว
- ค. ชัยวัฒน์นำสุนัขไปฝากไว้กับเพื่อน
บ้าน
- ง. เฉลิมชัยนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยไป
ยืมคืนให้สุด

12. การมีอาชีพที่หลากหลายในชุมชนจะ
ส่งผลอย่างไร

- ก. เกิดความขัดแย้งของคนใน
ชุมชน
- ข. เกิดการพึ่งพาอาศัยทาง
เศรษฐกิจ
- ค. เกิดความไม่แน่นอนทาง
เศรษฐกิจ
- ง. เกิดการผูกขาดทางเศรษฐกิจ

13. นักเรียนคิดว่าข้อใด ไม่ใช่ การกระทำที่ทำให้
เศรษฐกิจของจังหวัดตากมีความ
เจริญก้าวหน้าขึ้น

- ก. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ข. ไม่ติดต่อค้าขายกับจังหวัดอื่น
- ค. เพิ่มการผลิตสินค้าให้มากขึ้น
- ง. ส่งเสริมการสร้างงานในชุมชน

14.ชุมชนในข้อใด มีลักษณะของชุมชน

เข้มแข็งมากที่สุด

- ก. ชุมชนที่มีประชากรจำนวนมาก
- ข. ชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม
- ค. ชุมชนที่มีการสร้างแหล่งนิคม

อุตสาหกรรม

- ง. ชุมชนที่เน้นการผลิตเพื่อบริโภคอย่างพอเพียง

15.การใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชนมีประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้คนในชุมชนมีรายได้
- ข. ทำให้เกิดการแข่งขันกันในชุมชน
- ค. ทำให้ผู้ผลิตในชุมชนมีฐานะร่ำรวย
- ง. ทำให้มีการนำทรัพยากรมาใช้มากขึ้น

16. “ชาวบ้าน บ้านห้วยปลาหลด ต.พระวอ

อ.แม่สอด จ.ตาก ได้ขุดพบเศษภาชนะดินเผา
 แหวนสำริด ปดอกลำริด และไหบรรจุ
 กระดูกเผาไฟ ในหมู่บ้าน เป็นจำนวนมาก”
 จากหลักฐานดังกล่าวเราอาจสันนิษฐานได้ว่า
 อย่างไร

- ก. บริเวณนี้ไม่มีสิ่งที่มีชีวิต
- ข. บริเวณนี้เคยเป็นที่อยู่ของคนในอดีต
- ค. บริเวณนี้เคยเป็นแหล่งผลิตขวานสำริด

- ง. บริเวณนี้เคยเป็นแหล่งผลิต
 เครื่องปั้นดินเผา

17.ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด

- ก. หลักฐานชั้นต้น
- ข. หลักฐานชั้นรอง
- ค. หลักฐานชั้นทุติยภูมิ
- ง. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

18.หลักฐานทางประวัติศาสตร์มี

ความสำคัญอย่างไร

- ก. เป็นหลักฐานที่มีค่าและราคาแพง
- ข. เป็นหลักฐานที่เปลี่ยนแปลงไปตาม

กาลเวลา

- ค. เป็นหลักฐานที่ใช้ในการศึกษา

เหตุการณ์ในอดีต

- ง. เป็นหลักฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

เหตุการณ์ในอดีตได้อย่างครอบคลุม

19.การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นโบราณสถานของ นักเรียน ในข้อใดเหมาะสมที่สุด

- ก. ช่อมแซมซากโบราณสถานที่ยารุด
 ทรุดโทรม
- ข. ปลอมให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้อง
- ค. ดัดป้ายเชิญชวนให้ทุกคนร่วมกัน
 อนุรักษ์โบราณสถาน
- ง. ปฏิบัติตามกฎหมายการเข้าชม
 โบราณสถานอย่างเคร่งครัด

**20.ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์
ท้องถิ่นข้อใดกล่าวผิด**

- ก. เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหา
ศักยภาพความรู้หรือภูมิปัญญาของ
ท้องถิ่น
- ข. เป็นเครื่องมือในการกระตุ้น
จิตสำนึกในคุณค่าและความสำคัญ
ของท้องถิ่น
- ค. เป็นเครื่องมือในการแสวงหา
ประโยชน์กับบุคคลในท้องถิ่น
- ง. เป็นเครื่องมือที่สำคัญของการ
พัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

**21.ข้อใดเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญของ
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช**

- ก. ทรงกอบกู้เอกราชคราวเสียกรุงครั้งที่
1
- ข. ทรงกอบกู้เอกราชคราวเสียกรุงครั้งที่
2
- ค. เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
- ง. เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรอยุธยา

**22. เจ้าพ่อพะวอมีคุณธรรมข้อใดที่เห็นได้
อย่างชัดเจน**

- ก. ความกล้าหาญและเสียสละ
- ข. ความกตัญญูกตเวที
- ค. ความไม่ประมาท
- ง. ความขยัน

**23. จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นแบบอย่าง
ดีที่ผู้นำควรนำไปเป็นแบบอย่างคืออะไร**

- ก. เป็นนักพัฒนา
- ข. ใช้หลักธรรมในการปกครอง
- ค. มีความเด็ดขาดในการบริหาร
- ง. มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ

**24.ข้อใดกล่าวถึงนางสังวาลย์ อัมเอบ ได้
ถูกต้องที่สุด**

- ก. เป็นตัวอย่างเกษตรกรด้านเศรษฐกิจ
พอเพียง
- ข. เป็นแม่ตัวอย่างในการเลี้ยงดูบุตร
- ค. เป็นผู้อุทิศตนเพื่อการศึกษาและ
สังคม
- ง. เป็นผู้มั่งคั่งอาสาช่วยเหลือสังคม

**25. การศึกษาประวัติของบุคคลสำคัญใน
ท้องถิ่นมีประโยชน์อย่างไร**

- ก. ทำให้มีเรื่องเล่ามากขึ้น
- ข. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน
- ค. ทำให้ได้รับการยกย่องชื่นชม
- ง. ทำให้ได้แบบอย่างและแนวทางที่ดี
ในการดำเนินชีวิต

**26.วัฒนธรรมใดในจังหวัดตากที่เกิดจาก
ปัจจัยด้านภูมิอากาศมากที่สุด**

- ก. การแต่งกาย
- ข. การประกอบอาชีพ
- ค. การสร้างที่อยู่อาศัย
- ง. การนับถือศาสนา

**27.ข้อใดเป็นวัฒนธรรมทางอาหารของคน
จังหวัดตาก**

- ก. เมี่ยงจอมพล ค. ผัดไท
- ข. แหนมเนือง ง. ส้มตำ

**28. ข้อใด ไม่ใช่ แนวทางในการอนุรักษ์
วัฒนธรรมในจังหวัดตาก**

- ก. เปลี่ยนแปลงประเพณีวัฒนธรรมให้ทันสมัยขึ้น
- ข. ให้การศึกษาท้องถิ่นแก่เด็กนักเรียนในจังหวัด
- ค. อนุรักษ์ให้เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดตาก
- ง. เข้าร่วมประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดตาก

**29.ความแตกต่างของวัฒนธรรมในจังหวัด
ตากส่งผลอย่างไร**

- ก. เกิดการแข่งขันกันภายในจังหวัด
- ข. เกิดการรวมกลุ่มกันทางสังคม
- ค. เกิดการแบ่งแยกกันทางสังคม
- ง. เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม

**30.ใครมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
ในจังหวัดตาก**

- ก. เก่งชอบเล่นเปียโน
- ข. ฝ่ายชอบฟังเพลงสากล
- ค. แก้วสะสมตุ๊กตาบาร์บี้
- ง. นกสมัครเข้าชมรมดนตรีพื้นเมือง

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อสอบกับตัวชี้วัดและระดับความสามารถในการคิด

ตัวชี้วัด	ข้อคำถาม	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
1. ใช้แผนที่ภาพถ่าย ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดตนเอง	1. จังหวัดตากตั้งอยู่ในภาคใดของประเทศไทย ก. ภาคกลาง ข. ภาคตะวันตก ค. ภาคตะวันออก ง. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	✓						
	2. ข้อใดเป็นข้อมูลที่ถูกต้องที่ได้จากการศึกษาแผนที่ทางกายภาพของจังหวัดตาก ก. ตากมีภูมิประเทศเป็นชายฝั่งทะเล ข. ตากมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ค. ตากมีภูมิประเทศเหมาะแก่การประกอบอาชีพประมง ง. ตากมีภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูงและมีป่าไม้เป็นทรัพยากรที่สำคัญ		✓					
2. ระบุแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่	3. สัญลักษณ์ใดในแผนที่แสดงถึงที่ตั้งจังหวัด ก. ข. ค. ง. 	✓						

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	4.ข้อใดคือทรัพยากรแร่ที่สำคัญของ จังหวัดตาก ก. แร่สังกะสี ข. แร่ยิปซัม ค. ถ่านหิน ง. แร่ดีบุก	✓						
	5. นักเรียนจะนำแผนที่กายภาพไปใช้ ประโยชน์ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ จังหวัดตากได้อย่างไร ก.ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในจังหวัด ข.ศึกษาลักษณะภูมิประเทศของจังหวัด ค.ศึกษาความเป็นอยู่ของประชากรใน จังหวัด ง.ศึกษาเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวใน จังหวัด			✓				
3.ใช้แผนที่อธิบาย ความสัมพันธ์ของ สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ใน จังหวัด	6. ข้อใดสรุปเรื่อง มนุษย์กับสภาพแวดล้อม ทางกายภาพของชุมชนในจังหวัดตากได้ ถูกต้อง ก.สภาพแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตของคน ในชุมชนจังหวัดตากมีความสัมพันธ์กัน ตลอดเวลา ข.สภาพแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตของคนใน ชุมชนจังหวัดตากมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ค.คนในชุมชนจังหวัดตากไม่ต้องพึ่งพา หรืออาศัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมิน	คิด	
(ต่อ)	ง.สภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องอาศัยคนในชุมชนสร้างขึ้น							
4.อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด	7.ถ้านักเรียนอาศัยอยู่บนภูเขาสูง มีอากาศหนาวเย็นตลอดปี นักเรียนควรประกอบอาชีพใดจึงจะเหมาะสม ก.ทำนา ข.เลี้ยงสัตว์ ค.ทำไร่อ้อย ง.ปลูกพืชเมืองหนาว			✓				
	8.การประกอบอาชีพต่างๆของชาวจังหวัดตากขึ้นอยู่กับข้อใด ก.สภาพภูมิศาสตร์ ข.สภาพภูมิอากาศ ค.ทรัพยากรธรรมชาติ ง. ถูกทุกข้อ		✓					
	9.เหตุใดชาวตาก จึงนิยมสร้างบ้านด้วยไม้ ก.พื้นที่มีป่าไม้สมบูรณ์ ข.พื้นที่มีความลาดเอียงมาก ค.บ้านไม้มีความสวยงามกว่า ง.บ้านที่สร้างด้วยปูนมีราคาแพง				✓			
5.อธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น	10.การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดตากข้อใดเกิดจากธรรมชาติ ก. การตัดต้นไม้ ข. การสร้างถนน		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	ค. การเกิดแผ่นดินไหว ง. การสร้างเขื่อนภูมิพล							
	11.การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอแม่สอดก่อให้เกิดผลกระทบในแง่บวกต่อชุมชนอย่างไร ก. เกิดมลพิษในชุมชน ข. คนในชุมชนมีงานทำ ค. มีทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น ง. ชุมชนเกิดการแข่งขัน				✓			
6.มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด	12. บุคคลใดไม่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ก. ดาวเรืองตักน้ำคลองรดน้ำต้นไม้ ข. ชบาอาบน้ำในลำคลอง ค. มะลิใช้น้ำคลองซักเสื้อผ้า ง. จำปีใช้ไม้เขี่ยซากสัตว์ลงในน้ำ					✓		
	13.ข้อใดไม่ใช่วิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ก. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ข. ใช้สิ่งอื่นทดแทน ทรัพยากรธรรมชาติที่หายาก ค. ปรับปรุงทรัพยากรในท้องถิ่นให้มีสภาพที่ดีขึ้น ง. เชื้อทรัพยากรที่หายากกักตุนไว้		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อคำถาม	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความเข้าใจ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	14.นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร ก.เปิดไฟในบ้านทุกดวง ข.ปลุกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น ค.ทิ้งเศษอาหารลงในแม่น้ำเพื่อให้เป็นอาหารปลา ง.ใช้จานโฟมใส่อาหารเพื่อประหยัดน้ำล้างจาน			✓				
7.อธิบายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน	15. ความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจตรงกับข้อใด ก. ความสัมพันธ์ในชุมชน ข. การเพิ่มกำลังซื้อในชุมชน ค. การทำมาหากิน ง. การบริการในชุมชน		✓					
	16.ข้อใดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ก. หนึ่งนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยไปยืมคืนให้ดาว ข. สองไปใช้บริการร้านตัดผม ค. สามนำสุนัขไปฝากกับเพื่อนบ้าน ง. สี่พาเพื่อนไปเลี้ยงข้าว		✓					
	17.การมีอาชีพที่หลากหลายในชุมชนจะส่งผลอย่างไร ก. เกิดความขัดแย้งของคนในชุมชน ข. เกิดการพึ่งพาอาศัยทางเศรษฐกิจ ค. เกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ ง. เกิดการผูกขาดทางเศรษฐกิจ		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อความถาม	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความเข้าใจ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	18.ข้อใดคือสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงของอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ก.กล้วยตากอบด้วยพลังงานถ่านชีวมวล ข.ต้นไม้หยก ค.ข้าวซ้อมมือ ง.ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	✓						
	19.นักเรียนคิดว่าข้อใด ไม่ใช่ การกระทำที่ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดตากมีความเจริญก้าวหน้าขึ้น ก.พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ข.ไม่ติดต่อค้าขายกับจังหวัดอื่น ค.เพิ่มการผลิตสินค้าให้มากขึ้น ง.ส่งเสริมการสร้างงานในชุมชน		✓					
	20.ชุมชนในข้อใด มีลักษณะของชุมชนเข้มแข็งมากที่สุด ก.ชุมชนที่มีประชากรจำนวนมาก ข.ชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ค.ชุมชนที่มีการสร้างแหล่งนิคมอุตสาหกรรม ง.ชุมชนที่เน้นการผลิตเพื่อบริโภคอย่างพอเพียง				✓			
	21.การใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชนมีประโยชน์อย่างไร ก.ทำให้มีการนำทรัพยากรมาใช้มากขึ้น ข.ทำให้คนในชุมชนมีรายได้				✓			

ตัวชี้วัด	ข้อความถาม	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	ค.ทำให้เกิดการแข่งขันกันในกลุ่ม ง.ทำให้ผู้ผลิตในกลุ่มมีฐานะร่ำรวย							
8.แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น	22. ข้อใดเป็นหลักฐานชั้นต้นในท้องถิ่นจังหวัดตาก ก. คอกช้างเผือก ข. นิทาน ตึกแกกบงเขียว ค. หนังสือประวัติพระเจ้าตาก ง. ตำนานผาสามเงา	✓						
	23. ข้อใดเป็นหลักฐานชั้นรองในท้องถิ่นจังหวัดตาก ก. เจดีย์ยุทธหัตถี ข. ตำนานผาสามเงา ค. วัดมณีบรรพตวรวิหาร ง. พระพุทธรูปหินอ่อน	✓						
	24. “ ชาวบ้าน บ้านห้วยปลาหลด ต. พระวอ อ.แม่สอด จ.ตาก ได้ขุดพบเศษภาชนะดินเผา แหวนสำริด ป्लอกสำริด และไหบรรจุกระดูกเผาไฟ ในหมู่บ้าน เป็นจำนวนมาก ” จากข้อความนี้ นักเรียนคิดว่าหลักฐานที่พบน่าจะเป็นหลักฐานในยุคใด ก. ยุคหินใหม่ ข. ยุคปัจจุบัน ค. ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ง. ยุคประวัติศาสตร์		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	25. จากข้อ 24 หลักฐานดังกล่าวเราอาจสันนิษฐานได้ว่าอย่างไร ก. บริเวณนี้ไม่มีสิ่งที่มีชีวิต ข. บริเวณนี้เคยเป็นที่อยู่ของคนในอดีต ค. บริเวณนี้เป็นแหล่งผลิตขวานสำริด ง. บริเวณนี้เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา		✓					
	26. ข้อใดคือหลักฐานข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่นในจังหวัดตาก ก. พระปฐมเจดีย์ ข. เมืองศรีมโหสถ ค. แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ง. อุทยานประวัติศาสตร์เมืองตากเก่า	✓						
9.ชื่นชมการทำ ความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชนตามหลัก ศาสนา พร้อมทั้ง บอกแนวปฏิบัติใน การดำเนินชีวิต	27. เราทำความดีเพราะอะไร ก. เพราะจะได้รับผลตอบแทนที่ดี ข. เพราะจะได้มีคนยกย่องชื่นชม ค. เพราะทำให้เรามีความสุข ง. เพราะเป็นสิ่งที่ควรทำ		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	28. ข้อใดเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ก. ทรงกอบกู้เอกราชคราวเสียกรุงครั้งที่ 1 ข. ทรงกอบกู้เอกราชคราวเสียกรุงครั้งที่ 2 ค. เป็นผู้สถาปนาราชอาณาจักรสุโขทัย ง. เป็นผู้สถาปนาราชอาณาจักรอยุธยา	✓						
	29. เจ้าพ่อพะวอมีคุณธรรมข้อใดที่เห็นได้อย่างชัดเจน ก. ความกล้าหาญและเสียสละ ข. ความขยัน ค. ความไม่ประมาท ง. ความกตัญญูทดแทน		✓					
	30. จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นแบบอย่างที่ดีที่ผู้นำควรนำไปเป็นแบบอย่างคืออะไร ก. ใช้หลักธรรมในการปกครอง ข. มีความเด็ดขาดในการบริหาร ค. มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ ง. เป็นนักพัฒนา	✓						

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	31.ข้อใดกล่าวถึงนางสังวาลย์ อิ่มเอิบ ได้ถูกต้องที่สุด ก.เป็นตัวอย่างเกษตรกรด้านเศรษฐกิจพอเพียง ข.เป็นแม่ตัวอย่างในการเลี้ยงบุตร ค.เป็นผู้อุทิศตนเพื่อการศึกษาและสังคม ง.เป็นผู้มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม	✓						
	32. การศึกษาประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นมีประโยชน์อย่างไรก.ทำให้มีเรื่องเล่ามากขึ้น ข.ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ค.ทำให้ได้รับการยกย่องชื่นชม ง.ทำให้ได้แนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต			✓				
10.อธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น	33.ข้อใดส่งผลต่อวัฒนธรรมในจังหวัดตากมากที่สุด ก.สี่ผิว ข.เชื้อชาติ ค.ภูมิอากาศ ง.ระบบการปกครอง		✓					
	34. วัฒนธรรมใดที่เกิดจากปัจจัยด้านภูมิอากาศมากที่สุด ก.การแต่งกาย ข.การประกอบอาชีพ ค.การสร้างที่อยู่อาศัย ง.การประกอบอาชีพทางศาสนา		✓					

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด					
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์
(ต่อ)	35.ข้อใดเป็นวัฒนธรรมการกินของคนจังหวัดตาก ก.แกงมะแฮะ ข.แกงเหลือง ค.แกงเขียวหวาน ง.แกงเปรอะ	✓					
	36.ประเพณีใดที่ปฏิบัติกันทั่วทุกภาค ก.ลอยกระทง ข.ต๋านก๋วยสลาก ค.ขึ้นธาตุเดือน 9 ง.ปีใหม่ม้ง		✓				
	37. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ที่ต้องมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเอาไว้ ก. เห็นด้วย เพราะจะได้ดำรงความเป็นไทยไว้สืบไป ข. เห็นด้วย เพราะวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่สวยงาม ค. ไม่เห็นด้วย เพราะควรจะรับวัฒนธรรมใหม่เข้าปรับใช้ตลอดเวลา ง. ไม่เห็นด้วย เพราะวัฒนธรรมไทยเริ่มล้าสมัยแล้ว				✓		

ตัวชี้วัด	ข้อความ	ระดับความสามารถในการคิด						หมายเหตุ
		ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์	
(ต่อ)	38.ความแตกต่างของวัฒนธรรมแต่ละภาคส่งผลต่อสังคมอย่างไร ก. เกิดการแข่งขันกันทางสังคม ข. เกิดการรวมกลุ่มกันทางสังคม ค. เกิดการแบ่งแยกกันทางสังคม ง. เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม				✓			
	39. ข้อใด ไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้แต่ละท้องถิ่นในจังหวัดตากมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ก. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ข. ความเชื่อทางศาสนา ค. ที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์ ง. จำนวนประชากรในแต่ละท้องถิ่น		✓					
	40.นักเรียนจะช่วยอนุรักษ์ประเพณีในท้องถิ่นของนักเรียนได้อย่างไร ก.ปฏิบัติตามประเพณีที่ดีงาม ข.สะสมภาพประเพณีต่างๆในท้องถิ่น ค.เปลี่ยนรูปแบบประเพณีต่างๆในท้องถิ่น ง.ดัดแปลงวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้เข้ากับวัฒนธรรมอื่นๆ			✓				
รวมพฤติกรรมที่ต้องการวัด		13	15	5	5	2	-	

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบ

ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1..... แน่ใจว่าข้อสอบมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัด

0..... ไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัด

-1..... แน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัด

ข้อสอบข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	1	1	1	3	1.00	
2.	1	1	1	3	1.00	
3.	1	-1	1	2	0.67	
4.	1	1	1	3	1.00	
5.	1	-1	1	2	0.67	
6.	1	-1	1	2	0.67	
7.	1	1	1	3	1.00	
8.	1	1	1	3	1.00	
9.	1	1	1	3	1.00	
10.	1	1	1	3	1.00	
11.	1	1	0	2	0.67	
12.	1	1	1	3	1.00	
13.	1	1	1	3	1.00	
14.	1	1	1	3	1.00	
15.	1	-1	0	1	0.33	ปรับปรุง
16.	1	-1	1	2	0.67	
17.	1	1	1	3	1.00	
18.	1	1	1	3	1.00	
19.	1	0	1	2	0.67	
20.	1	0	1	2	0.67	

ข้อสอบข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	1	1	1	3	1.00	
22	1	1	1	3	1.00	
23	1	1	1	3	1.00	
24	1	1	1	3	1.00	
25	-1	1	1	2	0.67	
26	1	1	1	3	1.00	
27	1	1	1	3	1.00	
28	1	1	1	3	1.00	
29	1	1	1	3	1.00	
30	1	1	1	3	1.00	
31	1	1	1	3	1.00	
32	1	1	1	3	1.00	
33	1	0	0	1	0.33	ปรับปรุง
34	1	1	1	3	1.00	
35	1	1	1	3	1.00	
36	1	-1	1	2	0.67	
37	1	0	1	2	0.67	
38	1	1	1	3	1.00	
39	0	1	1	2	0.67	
40	0	1	1	2	0.67	

ตารางที่ 7 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ข้อที่	ความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)
1	0.5	0.6	16	0.7	0.2
2	0.6	0.4	17	0.5	0.2
3	0.5	0.2	18	0.6	0.4
4	0.8	0.6	19	0.6	0.6
5	0.8	0.4	20	0.7	0.8
6	0.8	0.4	21	0.4	0.8
7	0.5	0.4	22	0.6	0.4
8	0.6	0.6	23	0.8	0.6
9	0.8	0.4	24	0.7	0.8
10	0.8	0.4	25	0.6	0.4
11	0.8	0.4	26	0.8	0.2
12	0.7	0.2	27	0.7	0.6
13	0.5	0.2	28	0.8	0.8
14	0.8	0.2	29	0.5	0.4
15	0.6	0.2	30	0.4	0.6
ค่าความเชื่อมั่น 0.78					

ภาพผนวกที่ 1 แสดงผลค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Your trial period for SPSS for Windows will expire in 14 days.

RELIABILITY

```
/VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17 I18 I19 I20 I21 I22 I23 I24 I25 I26 I27 I28 I29 I30
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
/MODEL=ALPHA.
```

➔ Reliability

[DataSet0]

Scale: ALL

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	10	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	10	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.779	30

ภาคผนวก ง
แผนการจัดการเรียนรู้และการหาประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2558

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 5.2 ป.4/1 อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด

ส 5.2 ป.4/2 อธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

ส 5.2 ป.4/3 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด

2. สาระสำคัญ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตากประกอบด้วย ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ กลุ่มคน ธรรมชาติและวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดตาก เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติและเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโดยมนุษย์ ส่งผลกระทบต่อการตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐาน และการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดตาก การให้ความร่วมมือและช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จะทำให้คนจังหวัดตากมีทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมใช้ตลอดไป

3. สาระการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

- สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตากที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด

ชั่วโมงที่ 2

- การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง เช่น การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่น

ชั่วโมงที่ 3

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตาก

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดตากได้ (K)

2. ทักษะการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ (P)

3. ร่วมมือและทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (A)

ชั่วโมงที่ 2

1. อธิบายลักษณะการเปลี่ยนแปลงและผลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดตากได้ (K)

2. ทักษะการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ (P)

3. ร่วมมือและทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (A)

ชั่วโมงที่ 3

1. เสนอแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตากได้ (k)

2. ทักษะการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ (P)

3. เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตาก (A)

5. หลักฐานการเรียนรู้

5.1 ชิ้นงาน

ชั่วโมงที่ 1

- บันทึกการศึกษาความรู้ เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก

ชั่วโมงที่ 2

- แผนภาพความคิด เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัด

ชั่วโมงที่ 3

-

5.2 ภาระงาน

ชั่วโมงที่ 1

- ศึกษาความรู้ เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก

- นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 2

- วิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดตาก

- นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 3

- สำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของจังหวัดตาก
- การแสดงบทบาทสมมติ

6. การวัดและการประเมินผล

วัตถุประสงค์	เครื่องมือวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ชั่วโมงที่ 1 1. อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดตากได้ (K) 2. ทักษะการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ (P) 3. ร่วมมือและทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (A)	-ชิ้นงาน แบบบันทึกการศึกษาความรู้ เรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก -การนำเสนอชิ้นงานหน้าชั้นเรียน -สังเกตความร่วมมือและทำงานกลุ่มในการทำศึกษาความรู้ เรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก	-ประเมินแบบบันทึกการศึกษาสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตด้านต่างๆของคนจังหวัดตาก เช่น อาชีพ อาหารและที่อยู่อาศัย -การนำเสนอหน้าชั้นเรียน -ประเมินความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	-ได้ระดับคุณภาพ ดีขึ้นไป ขึ้นไป จากเกณฑ์ต่อไปนี้ 1. เนื้อหา 4 คะแนน 2. ความคิดสร้างสรรค์ 4 คะแนน 3. การนำเสนอผลงาน 4 คะแนน 4. ความตรงต่อเวลา 4 คะแนน 5. ความร่วมมือในการทำงาน 4 คะแนน ช่วงคะแนน ระดับคุณภาพ 16 - 20 ดีมาก 11 - 15 ดี 6 - 10 พอใช้ 1 - 5 ควรปรับปรุง

วัตถุประสงค์	เครื่องมือวัดและ ประเมินผล	วิธีการวัดและ ประเมินผล	เกณฑ์การวัดและ ประเมินผล
ชั่วโมงที่ 2 1. อธิบายลักษณะการเปลี่ยนแปลงและผลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในจังหวัดตากได้ (K)	-อธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดตากในใบงานที่ 2.2	-ประเมินใบงานที่ 2.2	-ได้ระดับคุณภาพ ดีขึ้นไป ขึ้นไป จากเกณฑ์ต่อไปนี้ 1. เนื้อหา 4 คะแนน 2. ความคิดสร้างสรรค์ 4 คะแนน
2. ทักษะการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ (P) 3. ร่วมมือและทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (A)	-การนำเสนอใบงานที่ 2.2 หน้าชั้นเรียน -สังเกตความร่วมมือและทำงานกลุ่มในการทำใบงานที่ 2.2	-ประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียน -ประเมินการทำงานกลุ่มในใบงานที่ 2.2	3. การนำเสนอผลงาน 4 คะแนน 4. ความตรงต่อเวลา 4 คะแนน 5. ความร่วมมือในการทำงาน 4 คะแนน ช่วงคะแนน ระดับคุณภาพ 16 - 20 ดีมาก 11 - 15 ดี 6 - 10 พอใช้ 1 – 5 ควรปรับปรุง

วัตถุประสงค์	เครื่องมือวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ชั่วโมงที่ 3 1. เสนอแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตากได้ (k) 2. ทักษะการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ (P)	-การเสนอแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการแสดงบทบาทสมมติ - การนำเสนอแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยการแสดงบทบาทสมมติ	-ประเมินการเสนอแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการแสดงบทบาทสมมติ - ประเมินการแสดงบทบาทสมมติ	ได้คะแนน 6 คะแนนหรือระดับคุณภาพ พอใช้ ขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 12 คะแนนจากเกณฑ์ต่อไปนี้ 1. ภาษา 4 คะแนน 2. เนื้อหา 4 คะแนน 3. รูปแบบการแสดงผล 4 คะแนน 4. เวลา 4 คะแนน 5.การมีส่วนร่วมในการแสดง 4คะแนน ช่วงคะแนน ระดับคุณภาพ 10 - 12 ดีมาก 7 - 9 ดี 4 - 6 พอใช้ 1- 3 ควรปรับปรุง

วัตถุประสงค์	เครื่องมือวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
3. เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตาก (A)	<p>- คำถามของครูว่านักเรียนเคยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดตากหรือไม่</p> <p>-คำถามเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตาก</p>	<p>- การตอบคำถาม</p> <p>-การตอบคำถาม “ถามนิศ สะกิดใจ” ทำแบบที่ 1 ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล</p>	<p>-การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่น เก็บขยะ ปลูกต้นไม้ เป็นต้น</p> <p>- การเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตาก</p>

7. กิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ 2 เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดตาก ชั่วโมงที่ 1

7.1 กิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพ สภาพแวดล้อม แล้วถามคำถาม จากภาพมีสิ่งแวดล้อมอะไรบ้าง

(ตัวอย่างคำตอบตอบ ลำธาร ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำที่มนุษย์สามารถนำไปใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ ป่าไม้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ช่วยรักษาสภาพแวดล้อมให้ชุ่มชื้น ไม่แห้งแล้ง)

7.2 กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 4 คน กำหนดให้แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว ตั้งแต่ 1- 3 ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน แล้วให้นักเรียนที่มีหมายเลขเดียวกันไปรวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ของจังหวัดตาก จากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล บทที่ 1 หน้า 11- 15 ตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้

- หมายเลขที่ 1 ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการประกอบอาชีพ
- หมายเลขที่ 2 ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะที่อยู่อาศัย
- หมายเลขที่ 3 ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับอาหาร

2. นักเรียนกลับเข้าสู่กลุ่มบ้าน แล้วนำความรู้ที่ศึกษาและสนทนาจากเพื่อนกลุ่มอื่นมาเล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟัง จากนั้นสรุปสาระสำคัญจดลงในสมุด

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปความรู้ที่ศึกษาให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน โดยครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

7.3 กิจกรรมรวบยอด

4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดประกอบด้วย ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ธรรมชาติ
กลุ่มคน

และวัฒนธรรม เป็นปัจจัยกำหนดในการดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น เช่น การตั้งถิ่นฐาน การบริโภคอาหาร เป็นต้น

5. นักเรียนแต่ละคนอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของจังหวัดตาก ในใบงานที่ 2.1 เรื่อง จังหวัดของฉัน

ชั่วโมงที่ 2

7.1 กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำข่าวเกี่ยวกับการระเบิดภูเขาเพื่อสร้างถนนตาก – แม่สอด มาให้นักเรียนที่อาสาสมัครอ่านให้เพื่อนๆ ฟัง

2. จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากสาเหตุใดบ้าง และมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนหรือจังหวัดตากอย่างไร

3. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ในจังหวัดตากของเรานั้น มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ซึ่งมีลักษณะการเปลี่ยนแปลง 2 ลักษณะ คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากธรรมชาติ
- 2) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากมนุษย์

7.2 กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้

4.ครูให้นักเรียนดูข้อมูลสถิติจำนวนทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดตาก จากเว็บไซต์

<http://forestinfo.forest.go.th/55/Content.aspx?id=80> และเปรียบเทียบข้อมูลให้นักเรียนดูพื้นที่ป่าไม้ จ.ตาก ในปี พ.ศ 2557 พบว่า มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 7,792,576.02 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 72.05 ของพื้นที่จังหวัด แต่ในปี พ.ศ 2558 กลับมีพื้นที่ป่าไม้ลดลง คือ เหลือเพียง 7,786,421.71 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 72.00 ของพื้นที่จังหวัดเท่านั้น และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

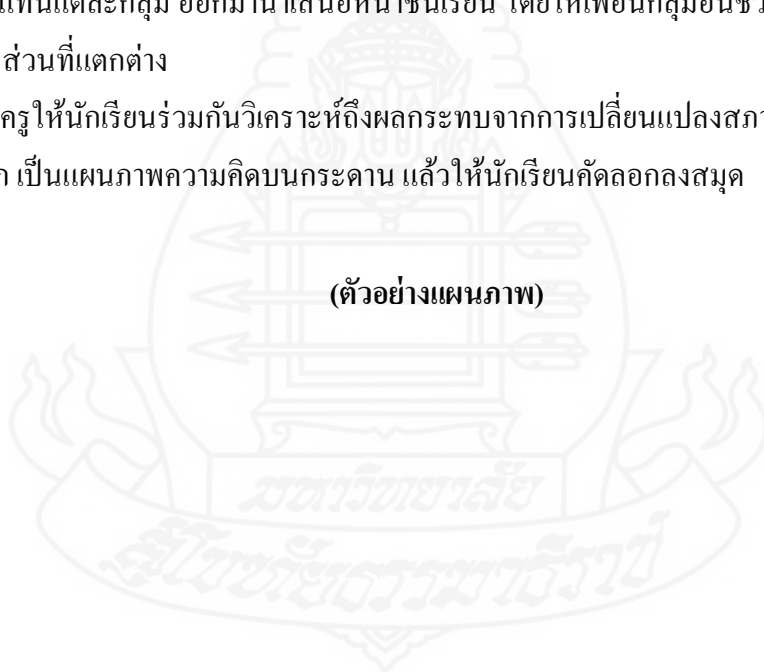
- เพราะเหตุใดป่าไม้จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ตัวอย่างคำตอบ เกิดจากคนนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์)

- ผลจากการนำทรัพยากรป่าไม้นำมาใช้ประโยชน์เกินขอบเขตมีผลกระทบอย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ป่าไม้ที่มีอยู่เริ่มจะหมดไป น้ำท่วม เป็นต้น)

5. ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิม ร่วมกันทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม จากนั้นตัวแทนแต่ละกลุ่ม ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นช่วยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่าง

6.ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดตาก เป็นแผนภาพความคิดบนกระดาน แล้วให้นักเรียนคัดลอกลงสมุด

(ตัวอย่างแผนภาพ)

7.3 กิจกรรมรวบยอด

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัด

- การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเกิดจากธรรมชาติและมนุษย์ส่งผลกระทบต่อ การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐาน และการประกอบอาชีพของผู้คนในจังหวัด

ชั่วโมงที่ 3

7.1 กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูซักถามว่านักเรียนเคยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติ อย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ เช่น เคยปลูกต้นไม้ เก็บขยะ)

2. ครูพูดเชื่อมโยงให้นักเรียนฟังว่า การปลูกต้นไม้เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่ง ที่ จะช่วยเพิ่มปริมาณป่าไม้ในจังหวัดตากของเราได้

7.2 กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของจังหวัดตาก มากลุ่ม 1 ปัญหา และให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยให้มีเรื่องราวตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

- 1) ลักษณะของปัญหา
- 2) สาเหตุของปัญหา
- 3) ผลกระทบจากปัญหา
- 4) แนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติที่หน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 6 นาที

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร เป็นหน้าที่ของทุกคนในจังหวัดตาก ควรรู้จักคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรยังคงความอุดมสมบูรณ์สืบไป

7.3 กิจกรรมรวบยอด

6. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม “ ถามนิด สะกิดใจ” ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตาก น่ายล บทที่ 1 หน้า 21

7. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของจังหวัดตาก

8. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อ/อุปกรณ์

- 1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองตากน่ายล
- 2) บัตรภาพสภาพแวดล้อม
- 3) ข่าวเกี่ยวกับการระเบิดภูเขาเพื่อสร้างถนนตาก – แม่สอด

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- <http://forestinfo.forest.go.th/55Content.aspx?id=80>

ตารางผนวกที่ 8 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งความหมายของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

5	หมายถึง	รายการนั้นมีความถูกต้อง ระดับ เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	รายการนั้นมีความถูกต้อง ระดับ เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	รายการนั้นมีความถูกต้อง ระดับ เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	รายการนั้นมีความถูกต้อง ระดับ เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	รายการนั้นมีความถูกต้อง ระดับ เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. แผนมืองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	4	4	4	12	4.00
2. เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	3	4	4	11	3.67
3. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	3	4	4	11	3.67
4. กิจกรรมหลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับ ความสามารถผู้เรียน	4	4	4	12	4.00
5. กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด การลงมือ ปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง	4	4	4	12	4.00
6. กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	3	4	4	11	3.67
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและ จุดประสงค์	3	4	4	11	3.67
8. สื่อหลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิจัย และ ความสามารถผู้เรียน	4	3	4	11	3.67
9. วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และกิจกรรม	3	4	4	11	3.67
10. เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ	4	4	4	12	4.00
รวมคะแนน	17	19	25	114	38.00
สรุปค่าเฉลี่ย					3.80

ภาคผนวก จ

แบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่นและการหาประสิทธิภาพ

แบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่น

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
ความสำคัญของจังหวัดตาก						
1	จังหวัดตากมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ					
2	ไม่ว่าสมัยใด ฉันคิดว่าจังหวัดตากก็มีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศไทย					
3	จังหวัดตากเป็นเมืองเล็กหากเกิดปัญหาใดขึ้นในจังหวัดก็ไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยแน่นอน					
4	จังหวัดตากเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว					
5	ฉันไม่เห็นว่าการที่จังหวัดตากจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทย					
การสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญา						
6	ทุกคนในจังหวัดตาก ควรให้ความสำคัญและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของจังหวัดตาก					
7	ฉันคิดว่าความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดตาก แสดงให้เห็นว่าจังหวัดตากมีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่หลากหลายด้วยเช่นกัน					
8	ถึงวัฒนธรรมในท้องถิ่นของจังหวัดตากจะหมดไป แต่วัฒนธรรมไทยยังคงอยู่					
9	ในปัจจุบันภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดตากไม่มีความจำเป็นแล้ว					
10	ฉันคิดว่าการสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ไม่เกี่ยวข้องกับคุณภาพภูมิใจ					
11	วัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจังหวัดตากไม่มีความสัมพันธ์กันเท่าใดนัก					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ						
12	ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตากมีความอุดมสมบูรณ์มากจึงไม่จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้					
13	ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าไรแม่น้ำปิงก็ยังเป็นแม่น้ำสายหลักต่อวิถีชีวิตคนจังหวัดตาก					
14	แม่น้ำปิงไม่ได้ใช้ในการสัญจรแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องอนุรักษ์และฟื้นฟู					
15	ความอุดมสมบูรณ์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนจังหวัดตากไม่รู้จักประหยัดน้ำ					
ความคิดและการปฏิบัติต่อชุมชนสังคมส่วนร่วม						
16	เป็นหน้าที่ของคนทุกคนที่ต้องร่วมดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น					
17	การดูแลสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นมีผลต่อการดูแลสิ่งแวดล้อมของประเทศชาติ					
18	ฉันจะนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาสังคมศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น					
19	ฉันรักและหวงแหนชุมชนและจังหวัดตาก					
20	ฉันไม่คิดว่าความสัมพันธ์ของคนในชุมชนท้องถิ่นจะเป็นสิ่งจำเป็น					
21	เมื่อจะทำสิ่งใดฉันไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม					
22	ฉันคิดว่าฉันสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาจังหวัดตากให้เจริญก้าวหน้าต่อไป					
รวม						
รวมทั้งหมด/เฉลี่ย						
ระดับ						

ตารางผนวกที่ 9 การวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่น ประเมินโดย
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1.....แน่ใจว่าข้อความมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

0.....ไม่แน่ใจว่าข้อความมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

-1.....แน่ใจว่าข้อความไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
ความสำคัญของจังหวัดตาก					
1.จังหวัดตากมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ	1	1	1	3	1
2.ไม่ว่าสมัยใด ฉันคิดว่าจังหวัดตากก็มีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศไทย	1	1	1	3	1
3.จังหวัดตากเป็นเมืองเล็กหากเกิดปัญหาใดขึ้นในจังหวัด ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยแน่นอน	1	1	1	3	1
4.จังหวัดตากเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	3	1
5.ฉันไม่เห็นว่าจะจังหวัดตากจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทย	1	1	1	3	1
การสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญา					
6.ทุกคนในจังหวัดตาก ควรให้ความสำคัญและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของจังหวัดตาก	1	1	1	3	1
7.ฉันคิดว่าความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดตากแสดงให้เห็นว่าจังหวัดตากมีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่หลากหลายด้วยเช่นกัน	1	1	1	3	1
8.ถึงวัฒนธรรมในท้องถิ่นของจังหวัดตากจะหมดไป แต่วัฒนธรรมไทยยังคงอยู่	1	1	1	3	1
9.ในปัจจุบันภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดตากไม่มีความจำเป็นแล้ว	1	1	1	3	1
10.ฉันคิดว่าการสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ไม่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจ	1	1	1	3	1
11.วัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจังหวัดตากไม่มีความสัมพันธ์กันเท่าใดนัก	1	1	1	3	1

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
12.ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดตากมีความอุดมสมบูรณ์มากจึงไม่จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้	1	1	1	3	1
13.ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าไรแม่น้ำปิงก็ยังเป็นแม่น้ำสายหลักต่อวิถีชีวิตคนจังหวัดตาก	1	1	1	3	1
14.แม่น้ำปิงไม่ได้ใช้ในการสัญจรแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องอนุรักษ์และฟื้นฟู	1	1	1	3	1
15.ความอุดมสมบูรณ์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนจังหวัดตากไม่รู้จักประหยัดน้ำ	1	1	1	3	1
ความคิดและการปฏิบัติต่อชุมชนสังคมส่วนร่วม					
16.เป็นหน้าที่ของคนทุกคนที่ต้องร่วมดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น	1	1	1	3	1
17.การดูแลสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นมีผลต่อการดูแลสิ่งแวดล้อมของประเทศชาติ	1	1	1	3	1
18.ฉันจะนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาสังคมศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น	1	1	1	3	1
19.ฉันรักและหวงแหนชุมชนและจังหวัดตาก	1	1	1	3	1
20.ฉัน ไม่คิดว่าความสัมพันธ์ของคนในชุมชนท้องถิ่นจะเป็นสิ่งจำเป็น	1	1	1	3	1
21.เมื่อจะทำสิ่งใดฉันไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	1	1	1	3	1
22.ฉันคิดว่าฉันสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาจังหวัดตากให้เจริญก้าวหน้าต่อไป	1	1	1	3	1
ผลรวมทั้งหมด					22
ค่าเฉลี่ย					1

ภาพผนวกที่ 2 แสดงผลค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่น

RELIABILITY

```

/VARIABLES=a1 a2 a3 a4 a5 a6 a7 a8 a9 a10 a11 a12 a13 a14 a15 a16 a17 a18 a19 a20 a21 a22
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
/MODEL=ALPHA.
  
```

Reliability

[DataSet0]

Scale: ALL

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	10	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	10	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.768	22

ตารางภาคผนวกที่ 10 ผลการทดสอบค่าที ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Paired Samples Test								
	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 pretest - posttest	-4.600	2.066	.653	-6.078	-3.122	-7.042	9	.000

ตารางภาคผนวกที่ 11 ผลการทดสอบค่าที ของเจตคติต่อท้องถิ่น

Paired Samples Test								
	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Pretest - Posttest	-.636	.190	.060	-.772	-.500	-10.577	9	.000